

Naročnina mesečno
25 Din za inozemstvo
40 Din — nedeljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/I

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in
10.349 za inserate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
pondeljka in dneva po prazniku

SCOUENEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Gospodarski problem vzhoda

Belgrad, julija 1931. — W.

Jeseni lanskega leta so zaporedoma zborovale meddržavne agrarne konference v Sinaju, Belgradu, Bukarešti, Varšavi, Ženevi. Vseka izmed njih je po svoje obravnavala težkoče, ki so se pojavile na evropskem vzhodu med poljedelskimi državami Ravno na teh konferencah se je sprožila misel, da bo treba rešiti te kraje s pomočjo carinskih olajšav za izvoz in razprodajo poljedelskih pridelkov. Križali so se razni načrti. Eni so predlagali, da naj se ustvari neke vrste evropska rešilna komisija, čes, kriza je evropska in težave, s katerimi se borijo vzhodne države, so le del splošnega gospodarskega hiranja v Evropi. Drugi so bili mnenja, da ne kaže čakati na skupno akcijo Evrope, ampak, da je mnogo bolje, če se prizadete države same pobrigoj in se v bedi naslonijo druga na drugo v obliki pokrajinских carinskih zvez (Jugoslavija-Romunija ali gospodarska Mala antanta). Zoper drugi načrti so nosili očito politično obeležje. Velesile, ki imajo, kakor pravijo, svoje interese na Balkanu, so izrazile svojo pravljeno pomagati, toda ne vsem vzhodnim državam ampak samo onim, s katerimi jih vežejo posebni politični obziri. Nadalje se je gorilno o kreditih, s katerimi bi zapadni kapital prisikočil na pomoč vzhodnemu kmetu, o začasnom odkupu žetve, o ugodnostih (preferenčnih) carin, ki bi nadomestile dosedanje veljavni sistem, najvišje ugodnosti. Človekoljubna čustva, gospodarski računi, politične spletke, vse to se je tekmo zadnjih mesecov prelucavalo v nerazrešljivem kaosu. Lahko rečemo, da so človekoljubni oziri igrali najmanjšo vlogo.

Sedaj, po preteku skoroda enega leta, odkar se je vrnila prva agrarna konferenca, lahko potegnemo črto in napravimo bilanco. To je tem lažje, ker so nekatere vzhodne države med tem že sklenile nove trgovinske pogodbe z zapadnimi velesilami. Iz njih nam bo najlažje razbrati, kaj je ostalo od vseh agrarnih konferenc in v katero smer se razvija evropski vzhod v gospodarsko-političnem oziru.

Med velesilami so Francija, Nemčija in Italija, ki imajo mnogo političnih in gospodarskih interesov na evropskem vzhodu: bodisi, da jih vežejo politične pogodbe, bodisi da morajo nadzirati svoj denar, ki je bil tam investiran, bodisi da morajo braniti tamožni trg v prilog svoje lastne industrije. Ker med temi tremi velesilami nikakor ne obstajajo iskrena soglasja, je umljivo, da pri svoji »vzhodni politiki« sledujejo vsaka svoj cilj s svojimi lastnimi sredstvi, ki imajo čestokrat namen izpodprtini tekmeca. Razvoj gospodarske politike pri vzhodnih državah je torej v mnogem navezan na zadržanje teh velesil. Tekom zadnjih mesecov je vsaka izmed njih sklenila posebne trgovinske pogodbe z eno ali drugo med vzhodnimi državami, ki odkrivajo tudi izrazito nasprotuočje si ciljev. Pred seboj imamo pogodbo med Nemčijo in Romunijo, med Italijo, Avstrijo in Madjarsko in načrte pogodb med Francijo in nekaterimi podonavskimi državami. Značilno je pri vseh teh pogodbah, da so prevzele načelo prednostnih carin, to se pravi, da dovoljujejo za govor, imenoma navedene pridelke ugodnosti, katerih nobena druga država ne bo užela.

Nemčija je napravila prvi uspešni poizkus v Romuniji in s tem hoče noče iztrgala to državo iz gospodarske in bržkone tudi iz politične sestnosti Male antante. To je treba povedati, akoravno boli. V nemško-romunski pogodbi nudi Nemčija Romuniji in sicer za ječenim in za koruzo carine, ki so 50 oziroma 60 odstotkov nižje, kakor drugod. Romunija sicer ni v besedah dovolila izrecne ugodnosti nemškim industrijskim pridelkom, ampak se je zadovoljila s splošnim občutnim znižanjem carin na vse uvozne produkte. Pri tem pa se ne sme pozabiti, da bo četudi na zunaj izgleda, da bodo odslej vse države deležne teh ugodnosti, vendarle Nemčija glavna užitkarica, ker so pridelki bili namenoma tako izbrani, da jih dejansko more dobiti vselej Nemčija. Najlepše je, da romunska vlada tega niti ni prikrivala in je uradno priznala, da je bilo treba jemati poseben obzir na nemško industrijo. Na splošno rečeno, je preferenčni princip navidezno le malo uporabljen, akoravno je dejansko upeljan na zelo široki podlagi. Nemško-romunska trgovinska pogodba izraža jasno način nemškega pridrjanja proti vzhodni Evropi, ki obstoji v tem, da se raztrgajo dosedanje politične skupine in druga za drugo ločeno podjarmijo. V tej zvezi se mora še omeniti, da je Nemčija januarja meseca tudi Jugoslaviji ponudila približno enake ugodnosti in seveda z istimi nameni. Potrebno je, da smo pozorni na ta pravec nemške gospodarske politike.

Italija zasleduje zoper čisto druge nene. Italijanska politika izhaja iz stališča, da poljedelske države potrebujejo kredita, s katerim bi se olajšal izvoz. To tendenco najdemo izraženo v trikotnem omrežju trgovinskih pogodb, ki se so sklenile na spodbudo in pod vodstvom Italije med njo, Avstrijo in Madjarsko. Te pogodbe obsegajo predvsem žito, moko in živilo, na drugi strani pa les, tekstilne izdelke in papir. Madjarska je dobila v to svrhu zelo cenene kredite in sicer iz carinskih dohodkov samih, z drugimi besedami rečeno, bodo te države sicer pobirale carino, toda dohodki bodo takoj sli iz carinaren nazaj v roke izvoznikom v obliki cenih posojil. Med tem, ko nemška pogodba še

Vzhodni pakt med Rusijo, Poljsko in Francijo?

Varšava, 10. jul. ne. Poluradna »Gazeta Polska« objavlja na uvodnem mestu članek, ki bo brez dvoma vzbudil tudi v inozemstvu precej senzacije. Članek predlaga, da naj bi se Poljska in sovjetska Rusija pobotali in sicer na ta način, da bi Sovjeti spremnili svojo dosedanje politiko na zapadni meji. Sovjeti so ravnokar podaljšali svojo pogodbo z Nemčijo, kar je neugodno vplivalo na govorne miroljubne krogove na Poljskem. Ista Nemčija pa je sklenila z Romunijo trgovinsko pogodbo, ki je vzbudila nevječno ne samo v krogih Male antante, ampak tudi v Moskvi. Ali bi ne bil to razlog, piše poljski uradni list, da Rusija revidira svojo politiko napram Nemčiji, ki je Rusiju samo izkoris-

ščevala? Saj je znano, kako je nemška delegacija pri pogajanjih z Romunijo pristala na to, da pregovori Sovjeti, naj priznajo Besarabijo Romuniji. To vendar ni lojalno napram Rusiji.

Nadalje piše list, da ima sovjetska Rusija ravno sedaj, ko se bori z izvedbo petletke, veliko interes na tem, da živi v miru s svojim zapadnim sodom, ne pa, da pomaga Nemčiji gojiti napadne načrte na poljski meji. Poljska bi bila pripravljena pristati na sporazum, da celo na neke vrste vzhodni Locarne med Poljsko in Rusijo. Obe državi bi našli pri tej svojo korist, ker bi odstranili vsak nepotreben strah za varnost medsebojnih meja. Članek pristavlja, da bi sovjetska Rusija lahko stavila govorne pogoje in izrazila tudi gotove pridržke (Besara-

bija). »Gazeta Polska« ne verjame, da bi se Rusija ravno sedaj, ko mora zbrati vse svoje sile za gospodarsko obnovo države, hotela žrtvovati za nemške revolucionistične želje, še manj pa za nov naval nemšta proti vzhodu.

V diplomatskih krogih, kjer se je ta članek bral z velikim zanimanjem, posebno še, ker njegov pisec ni daleč od zunanjega ministrstva, smatra, da poljska vlada skupno s francosko pripravlja formalen predlog za prijateljsko in garancijsko pogodbo med Sovjeti in med dvema državama. Novi francoski poslanik v Moskvi De Monzie ima, tako domnevajo nekateri diplomati, izrecno misijo, da izvrši vse predpriprave za nameravani »vzhodni pakt«.

Varanje italijanskega ljudstva

Rim, 10. jul. V sporu med Vatikanom in Italijo ni nikakih novih momentov, ki bi določno kazali, v katero smer se spor razvija. Vesti o končnem prelomu med Cerkvijo in državo, ki bi imel za posledico odpoved konkordata in lateranske pogodbe, so vsekakor še preuranjene. Sv. Oče je v svoji okrožnici dobrohotno še enkrat ponudil roko v spravo in ni verjetno, da bi jo režim odklonil.

Fašistični tisk seveda nadaljuje gonjo proti Cerkvi in je zdaj obrnil ostrino proti osebi sv. Očeta samega. »Giornale d'Italia« zoper skuša sugerirati senzacijo o pretvezem nesporazumljenju med sv. Očetom in kardinali. Ta list in za njim cela vrsta drugih, se spravlja zoper na »Slovenca«, ki je trdil, da je okrožnica jugoslovanskih škofov proti preganjanju Cerkve na Primorskem zadala prvi moralni udarec lažizmu. »Giornale d'Italia« navaja nova »razkritija«, da bi dokazal, da ima okrožnica Pija XI. politično ozadje in da so jo narekovali interesi tujca. List fantazira, da je primorska duhovščina s posredovanjem jugoslovanskega poslanstva pri sv. stolici poslala belgrajski vladni spomenico, v kateri je zahtevala, da belgrajski vlad pristane na konkordat z Vatikanom pod pogojem, da sv. stolica podpre irreidentistično gibanje slovenske duhovščine na Primorskem. V tej spomenici so primorski duhovniki svetovali jugoslovanski vladni, naj svojo protiitalijansko propagando v inozemstvu nasloni na prostožidarstvo in socializem! Ze pred lateranskim pogodbo so primorski duhovniki predložili sv. Očetu spomenico o žalostnem položaju Slovanov v Italiji. Vatikan je odgovoril, da ne more pomagati. Drugo spomenico je primorski duhovščina poslala v Vatikan po rešitvi rimskega vprašanja. Medtem se je versko politično gibanje proti Italiji, ki je računalo na pomoč Vatikana, razvijalo dalje in 28. maja t. l. se je vrnil v restavraciji »Tivoli« v Ljubljani sestanke »Prosvete Tabor«. Predsednik Jugoslovanske Matice dr. Lavo Cermelj je imel programatičen govor, v katerem je trdil, da se je tudi Vatikan postavljal proti fašizmu in da je treba to razpoloženje Vatikana izrabiti v boju za odrešitev Primorja. To je dokaz, trdi »Giornale d'Italia«, kako nastop sv. Očeta radi preganjanja katoliške akcije v Italiji služi terorističnim in vojaškim načrtom Jugoslavije; tu ne gre več za vero, temveč proti sovjetskim makijavelističnim načelom, ne izrabil tega ne-

ima na italijansko ljudstvo velik vpliv. Le na takšnih tleh je mogla v kratkem času zrasti tako močna katoliška stranka, kakor jo je osnoval don Sturz. Vladavina, ki se je spravila s Cerkvio in si poleg tega nadela krščansko krinko, je svoje postojanje v državi nedvomno silno utrdila. Toda prav tak je resnica, da bi se režim, ki bi se vrgel v slepo borbo zoper Cerkev, sam obsdil na smrt. Nastop nekaterih fašističnih tajnikov, ki so na tajnih zborovnih sami protestirali proti preganjanju Katoliške akcije, kaže, kako usodega učinek bi mogla imeti na fašistične vrste, ki se že danes hrkajo, odprtoborja proti Cerkevi. Zato mora fašizem dokazati svojim masam, da se ne bori proti Cerkevi kot takšni, še manj proti veri, temveč proti sovražnikom Italije in italijanskega ljudstva.

Fašističnemu tisku se je po dolgoletni sistemični gonji, ki je temeljila na doslednem zavajjanju resnice, posrečilo povprečnega italijanskega čitalnika, pa naj bo fašist ali ne, prepričati, da sta za Italijo dva največja sovražnika Francija in Jugoslavija. Prikaži Italijanu, da je katerokoli akcijo vpravil Francija ali Jugoslavija, in že ga imaš na svoji strani. In zakaj bi fašistični tisk, zvest svojim makijavelističnim načelom, ne izrabil tega ne-

zdravega razpoloženja med italijanskim narodom tudi v borbi proti sv. Očetu? »Ne proti Cerkvi, ne proti veri, temveč proti tujcu, proti sovražniku Italije se mi borimo!« V tem tiči razloga za najnovejšo gesto fašističnega tiska, ki bi rad svojim neinformiranim čitaljem natvezil, da je svečan protest sv. Očeta, ki ga vsebuje okrožnica na vse katoliške škole, »plod političnega spletka v Parizu in v Belgradu.« Tu ne gre za vero, ne za Cerkev, temveč za politiko, to je geslo fašističnega tiska. Zato je bila okrožnica jugoslovanskih škofov proti preganjanju Cerkve na Primorskem »zgolj političen akt«, ki ga je narekoval »framski in pravloslavni Belgrad«, zato so »jugoslovanski škofje našumentali sv. Očetu, da je izdal omenjeno okrožnico,« zato našerava Vatikan priskočiti izseljenju Primorcem na pomoč, da se pripravijo na zadnji udar za osvoboditev Primorske, zato versko-politični sestanki v ljubljanskem »Tivoliju« ... Vse je namenjeno pač za domačo uporabo, in čeprav je bedasta ko noč, vendar učinkuje na italijanskega čitalnika, ki je obsojen na branje samo fašističnih listov. Zato pač ni vedno polemizirati s fašističnimi listi in zavračati podtikanja na račun jugoslovanskih škofov in našega lista. (Pripomba »Slovenca«.)

Lateranska pogodba se odpove?

Berlin, 10. jul. AA. Iz Rima poročajo, da je postal odnosaj med Vatikanom in italijansko vlado po zadnji papeževi okrožnici tako napet, da zahteva rimske časopise, naj vlada odpove lateranske po-

godbe. Vladni krogovi izjavljajo, da je nastal po pačevi okrožnici popolnoma nov položaj. Avtoritativni krogovi izjavljajo, da bo italijanska vlada lateransko pogodbo v kratkem odpovedala.

Mussolini — angel miru in ljubezni Fašistična Italija je za popolno razorožitev, če ... Italija kažipot na potu miru in sprave - Razorožitvena konferenca bo 2. II. 1932

Rim, 10. julija. AA. Snoči ob 18. uri je predsednik vlade sprejel v palači Venezia ameriškega ministra za zunajne zadave Stimsona. Imela sta dolg, priseren razgovor.

Nato je Mussolini sprejel zastopnike inozemskega časopisa, ki so prišli v Rim s Stimsonom. Mussolini je novinarjem izjavil sledče:

Obisk g. Stimsona, čeprav ni uradnega značaja, je velik dogodek, ker je to obisk državnega tajnika, ki največje države na svetu. Pri svojem obisku je Stimson izgovoril veliko besedo, ki se ji pridružuje tudi Mussolini: »Če bo Evropa mirna, bomo prišli do gospodarske obnove.« Italija bo prispevala na vse strani, kolikor bo mogla, da bo podprla Hooverovo iniciativu, ki je najpomembnejši politični dogodek po vojni. Na razorožitveno konferenco morajo priti vsi narodi z izkrenostjo in lojalnostjo. Tako pojde tja Italija.

Na vprašanje nekega francoskega novinarja, ali ima Italija kakšno formulo za to razorožitveno konferenco, je Mussolini odgovoril, da je italijanska formula ta, da se bo zadovoljila tudi z najmanjšim oboroževanjem. Italija je pripravljena, da sprejme, če treba tudi samo 10.000 pušk. Seveda pa je pogoj, da nobena druga država ne bo bolj oborožena, ker bi to pomenilo, da se hoče kdo s palico boriti proti revolverju. Italija misli, da se

Praktično pomeni francoski sistem načavnost subvencijiranje vzhodnega poljedelstva potom francoske državne blagajne. V tem primeru ne gre več za kredite z nizko obrestno mero, ampak za darila.

To so tri različne smernice za gospodarsko politiko treh velesil na evropskem vzhodu. Skupno imajo željo opustiti dosedanje princip »največje ugodnosti in ga nadomestiti s preferenčnimi carinami, toda razlikujejo se med seboj po načinu, kako ga uvajajo. Nemčija odkrito, Italija s pomočjo cenih posojil, Francija s poplačevanjem carin. S političnega stališča hoče Nemčija razdirati, Italije zbirati in krediti, Francija pa ohranjevati.

Neprevidno bi bilo prikrovati, da bo sčasoma tudi Anglija hotela uveljaviti svoje stališče, ker mora braniti interes svojih na žitu takoj bogatih dominionov. Zanimivo bo vedeti, v kakšni obliki se bo pojavila angleška trgovinska politika na vzhodu Evrope.

Zunanji minister Grandi je pozdravil novinarje z dobrodošljost, v kateri je naglasil, da Italija slavi prihod Stimsonov v Italijo, ker v njem videti vernega prijatelja miru in enega izmed najbolj dajnovidnih državnikov sveta. Njegovo bivanje v Italiji je velikega pomena in podprtve veliko gesto Hoovra, ki je nepozabiliva. Hoovrova gesta pomeni stvaren korak naprej k realizaciji ne samo gospodarske, nego tudi duhovne in politične obnove vsega sveta. Prišel je trenutek za narode, ko se ne bodo več smatrati za osiroteli neprrijatelje, temveč za zaveznike pri delu na mir. To je tista pot, po kateri bodo fašistična Italija in ki jo je Mussolini jasno začrtal kot politiko Italije. Amerika in Italija se nahajata na isti črti pri ustvarjanju istih smotrov. Predsednik Hoover je prvi izgovoril veliko besedo, narodi pa morajo izkreno iti po

Klic po zemlji

Španska zemlja služi lov aristrokratov na prepelice in gojiti bikov za arenou

Kolon strada za 5–8 Din na dan

Madrid, julija 1931.

Listi so pisali, da je pred nekaj dnevi prisel v Madrid korenjaški kmet iz Kastilje, poskal palačo predsedništva vlade ter vprašal za urad, kjer se deli zemlja. Slišal je namreč v svojih oddaljenih kastiljskih brdih, da se je zgodilo v Španiji nekaj novega, za kmeta ugodnega. Cele rodovali nazaj so njegovi očetje delali tlako na posestvih nekega nepoznanega plemiča. Gojili so samo eno željo, da bi postali lastniki zemlje, katero so obdelovali. »Nekaj novega« torej v njihovih očeh ni moglo pomeniti drugega, kakor, da se bo delila zemlja. Kastiljski kmet se je vrnil sicer razočaran domov, toda njegov pojav izraža veliko revolucijo, ki se je izvršila med kmetskim ljudstvom v Španiji, od kar je nastopila republika. O španskem kmetu se je navadno trdilo, da je zaprt in otopen. In res, za politiko, za volitve in za parlamentarne voje mu ni bilo mar, ker je vedel, da se njegova usoda ne bo prav nič izpremenila, naj pride na krmilo ta ali ona stranka. Španijo je vladalo edno plemstvo in meščanstvo. Beseda kmetov ni pršla nikdar do veljave. Tu in tam se je v prošlosti španski kmet dvignil iz svoje brezbržnosti, posebno v Kastilji in v Andaluziji, toda ti sporadični upori so se razblinili brez vsake posledice.

Vlade, nasi bo katerekoli barve, so se zadowoljevale s tem, da so te kmetske upore prisovale na rovaš anarhističnih in komunističnih idej ter jih temu primereno tudi zatrele. Kako daleč je segala ta vladna nepoučenost, dokazuje izjava grofa Romanonesa, da si on ni nikdar predstavljal, da sploh morejo vladati v Andaluziji tako škandalozne razmere in da je še sedaj po revoluciji našel čas, da se v vprašanje kmetskega ljudstva poglobi. Če mora državnik, ki je četrstoletja igral vodilno vlogo v Španiji, koncem koncem priznati, da ni imel pojma o življenju osnovnega dela španskega naroda, je

to znamenje, da je revolucija bila potrebna, da osvobiš španskega kmeta iz razmer, iz katerih je kmet drugod bil rešen skoroda pred enim stoletjem.

Cristobal de Castro je nedavno objavil knjigo, kateri je dal sloveči značilni naslov: »Ljudje brez zemlje in zemlja brez ljudi. V tej knjigi je poizkusil podati pravilno sliko o položaju špan. kmeta. Poljedelstvo je v Španiji pravzaprav edina pridobitna stroka. Industrije ni, razen v Kataloniji. Kljub temu pa je od 50 milijonov hektarjev dobrega polja 31 milijonov hektarjev neobdelanega. Približno 90% kmetskega prebivalstva je brez zemlje, ki se v veliki večini nahaja v rokah plemenitaških latifundistov, ki po mili volji delajo z zemljijo, kar hočejo. Če se peljetate samo malo izven Madrada, vam postane slika jasna. Velikanske razdalje dobrih zemljišč ležijo prazne in služijo lovu in pa goji bikov za bikoborbe. Takšne so razmere v toledski provinciji, najhujše pa so v Andaluziji. V provinciji Granada živi v enem kraju 70.000 ljudi, porazdeljenih na 17 vas in mest. Vsa zemlja pa je last teh španskih plemenitašev, ki jo uporabljajo izključno za gojo prepelice, katere parkrat v letu lovijo! Kmetje živijo v nečuvvenih razmerah. Socialne zaščite ni, socialnega delavnika ni, kontrole nad njihovimi plačami ni. Kakor hitro mine sezona, nastane nezvonska brezposelnost in gladovanje. V Andaluziji živijo čestokrat kmetje v stanovanjih, ki so slabša od hlevov. Dnevna plača znaša od 5–8 Din, s katerimi mora kmet preživljati sebi in svojo družino. Zato ni čuda, da se je španski kmet trumoma selil v Južno Ameriko.

Španska trgovska statistika odkriva naravnost nečuvvenih stvari. Tako je Španija za stotine milijonov pezet plačala za uvožene pridelke, katere bi bila prav lahko dobila od svoje lastne bogate zemlje. 1768. l. je sicer Carlos II. poizkusil kultivirati nekatere najbolj zapaščene

pokrajine v Andaluziji, kjer so se potikali večinoma sami roparji. V to svrbo je pozval koloniste iz inozemstva. V par letih se je pustinja spremeniла v razkošne cvetoče njive in travnike. Za njim se ni storilo ničesar več v tem pravcu in Carlosov pogumno poizkus se lahko smatra za zadnje koristno delo španske monarhije.

Republikanska vlada stoji torej pred težavnim problemom, da izvede agrarno reformo. Inozemski kolonisti danes ne bo več treba, kakor v času Carlosa III., ker čaka ne samo na tisoče, ampak na milijone dobril domačinov na trenutek, da bodo smeli obdelovati svojo zemljo. Kolikor je prišlo v javnost, je sedanja republikanska vlada že izdelala neke načrte za izvedbo agrarne reforme in za ustvarjanje malih kmetij, torej kmetskega stanu v pravem pomenu besede. V to svrbo je treba dvojnih operacij: razlastiti se morajo velikanska veleposestva in najti se morajo sredstva, da se bo ta neizkorisrena zemlja v bodoče izrabila, ker si nobena civilizirana država dandasne ne sme dovoliti luskusa, da bi vzdrževala neobdelana zemljišča. Pod vplivom socialističnih ideologov so se pojavili načrti, ki nekoliko spominjajo na sovjetsko Rusijo. Agrarna reforma bi namreč ne porazdelila vseh velopestev, ampak bi jih same dala v najem pojedelskim organizacijam v svrbo obdelovanja. Če bo republika izvedla agrarno reformo, bo storila največje delo, kar jih je sploh kdaj storila kakšna španska vlada za blagor naroda in za upostavo socialnega reda na osnovnih temeljih dejanskega krčanstva.

(Na našo vprašanje, če je članek, »Kaj nas uči Španija«, bil zapisan od člana Jezusove Družbe, vam morem odgovoriti samo to, da ste njegov podpis napisano brali in da dotični gospod ni član te družbe, niti ni bil pooblaščen, da v njem inen podaja kake izjave. Toliko v vednost vašo in vaših bralcev.)

—x—

Nemčija dobi posojilo

mora pa se odpovedati Anschlussu in gradbi križark

Pariz, 10. julija. tg. Predsednik Nemške državne banke dr. Luther, ki bi moral danes popoldne odpotovati iz Pariza, je ostal še nadalje tukaj, ker nadaljuje svoja pogajanja s francosko Narodno banko. Današnjih razgovorov se je deloma udeležil tudi finančni minister Flandin.

Pogajanja gredo, kakor se čuje, za dvema kreditnima akcijama, in sicer na eni strani za podaljšanje 100 milijonskega dolarskega kredita, ki so ga obljubile velike ameriške banke ob sodelovanju francoske Narodne banke. Ta kredit, ki zapade 15. julija, naj bi se podaljšal do 15. avgusta. Pričakuje se, da Francija temu podaljšanju ne bo delala težko.

Glavni namen Lüthrovega pogajanja pa je druga točka, in sicer predrazgovor o novem velikem kreditnem posojilu, ki bi ga Nemčija rabila, da si opomore od nepreslane pomanjkanja deviz. Govori se o 400 ali celo 500 milijoni dolarjev za dobro šestih mesecev. Vendar pa ne gre za to, spraviti tako ogromno vsto direktno v Nemčijo, temveč le za principielno otvoritev kredita, da se s tem tagotovi nemški državni banki svoboda krepljanja dolga časa, da se odstrani nezaupanje do Nemčije, ki vlada v tem trenutku. Bančni krogi imajo pri tem pred očmi dejstvo, da je odpomogla pomanjkanju deviz pri krizi francoske Narodne banke otvoritev 300 milijonskega dolarskega kredita, ne da bi bil ta v resnicu dvignjen. Tudi v tem slučaju pričakujejo mednarodni finančni krogi, da bo že prizpravljenost za otvoritev kredita onejšči beg deviz iz Nemčije. Tehnična izvršitev kredita, katere se udeležujejo vse velike narodne banke, po-

vroča namreč gotove težkoče, ki obstajajo predvsem v zadržanju Federal Reserve Bank, ki po zakonu ne more kar tako dovoliti kredite, in zaradi česar bi bilo treba pritegniti kak privredni ameriški bančni konzorcij.

Ostale narodne banke so v principu vse za kreditno akcijo. Francoska Narodna banka se bo udeležila kredita s 25%. Vendar prevladuje v Parizu mnenje, da vplivajo na nemško devizno krizo bistveno le politični faktorji in zaradi tega ne bo mogoče rešiti te krize brez sodelovanja politikov. Nemška vlada mora dati jasen dokaz, da hoče fizično aktivno sodelovati pri zagotovitvi miru v Evropi. Kako naj se to dokaze, še ni jasno, toda zdi se, da bo tudi Francija zahtevala ukinitev gradbenih novih križark in odpoved avstrijsko-nemške carinske zveze.

Journée Industrielle piše: Prilika za uresničenje francoskih želja je tukaj. Nemška vlada si gurno ne bo dobila posojila brez Francije, na Franciji pa je vrsta, da odmeri garancije, ki jih zasluži njena pomembna Nemčija. Kakor piše »Chicago Tribune«, je Nemčija pripravljena dati garancije glede Anschlussa in graditve oklopnih križark, če bo Francija sodelovala pri posojilu.

Berlin, 10. julija. ž. V tujašnjih političnih krogih vlada veliko razburjenje zaradi tega, ker je, kakor izgleda, britanska vlada osvojila stališče svojega francoskega poslanika v Parizu, t. j. da Velika Britanija skupno s Francijo zahteva od Nemčije politično garancijo glede graditve oklopnih križark, carinske unije z Avstrijo in Anschlussom.

Občni zbor Narodne banke

Belgrad, 10. julija. I. V nedeljo 12. t. m. bo na Cetinju lepa narodna svečanost. Odkrili bodo spominsko ploščo na hiši, kjer se je rodil Nj. Vel. kralj Aleksander. Na marmornati plošči je vrezana kraljevska krona, pod njo pa so vklepane besede: »V tej hiši se je rodil Aleksander I. Karađorđević, dne 4. (17.) decembra 1888.«

Svečano odkritje spominske plošče se bo izvršilo ob 11. dopoldne. Svečanosti bodo prisotstvovali zastopniki vseh oblasti in mnogostevilne delegacije iz Belgrada in vse ostale kraljevine. Ploščo bo odkril ban zetske banovine dr. Uros Krulj. Po svečanem odkritiju bodo imele sokolske župe iz vse države telovadno akademijo.

Proces proti Levakoviču in tov.

Belgrad, 10. julija. I. Danes se je nadaljevalo zasliševanje Levakovičev mlajšega, ki je vse zanimal. Pravi, da ni niti našel Rošča niti ga je končno priporočal, da bi bil sposoben ubiti Kovačevića. Isto tako zanimal, da je nagovarjal Müllerja, da naj zastrupi podpolkovnika in da mu ukrade karabin in bombu. Nadalje pravi, da ni nagovarjal Petruševića, da se mora ubiti podpolkovnik Kovačević in Berič, na kar lahko prisete. Nato sta bila konfrontirana Levakovič starejši in mlajši. Konfrontacija ni prinesla nobenih novih momentov, le Levakovič mlajši je ponovno vse zanimal in s tem oporekel Levakovičev starejšemu. Ne priznava svojega delovanja v nobeni stvari. Po odmoru je bil zaslišan Ivan Rošč, ki priznava, da je ubil Beriča, vendar se izgovarja, da je bil pisan. Priznava, da ga je sovražil, ker je bil prepirčan, da je bil radi njega obsojen na 40 dni zapora. V svojih izpostavbah se zapleta v protialovja. Zamka, da je govoril z Levakovičem mlajšim o teroristični akciji in o uboji Beriča in Kovačevića. Razprava je bila nato prekinjena in se bo nadaljevala jutri. Jutri bodo zaslišani obtoženci: Teribaj, Šaub, Lukac, Papač in Müller.

Gospodarska kriza in MUD

(Dalje.)

Padeč cen srebra

Peti izvor motenja: Padeč cen srebra, cigar posledica je bila znatna zmanjšava kupne moči dežela, v katerih tvori srebro valutno podlogo, potem pa je bila ta kupna moč že zmanjšana radi političnih razmer v posameznih teh dežel.

Tudi to vprašanje je zelo zamotano. Znaki gospodarskega propadanja v Indiji in na Kitajskem so očividni. Uvoz tujih izdelkov v te dežele je zelo padel. Izvoz japonskih tekstilnih izdelkov na Kitajsko je znašal leta 1929 679.954.000 kvadr. jardov, v letu 1930 le 599.268.000 kvadr. jardov. Torej je nazadoval za 12%. Izvoz ameriškega tekstilnega blaga na Kitajsko je padel od 393.974 kvadr. jardov v prvih desetih mesecih leta 1929 na 269.605 kvadr. jardov v istem razdobju leta 1930. Torej za 32%. Najbolj je pa bil prizadet izvoz angleške tekstilne industrije. Ta je namreč znašal v prvih desetih mesecih leta 1929 16.551.900 kvadr. jardov, v istem razdobju leta 1930 pa le 6.365.600 kvadr. jardov. Torej razlika za 65%.

Kar tiče Indijo je znašal uvoz blaga za notranjo porabo leta 1929 povprečno mesečno 208.568.000 rupij, dočim leta 1930 le 160.503.000 rupij. Nazadovanje za 23%.

Na čem temelji ta pojav? Deloma na bojkotu, ki je imel precejšnji uspeh; na splošnih političnih krizah; na nacionalističnem gibanju v Indiji; na komunističnem pritisku in na upori na Kitajskem, katere so povzročili razni generali. Gotovo moramo vpliv vseh teh okolnosti uvaževati, toda najvažnejši vzrok nazadovanja, vzrok, cigar pomen moremo komaj prečiniti, je bil padeč cena srebre.

Leta 1920 je veljala unča srebre 89½ d. leta 1929 samo 21½ d. in leta 1930 le 14½ d. Strokovnjaki so menju, da je povzročilo to velikanski padeč srebra dejstvo, da so vedno bolj in bolj vpljavali za valutno podlogo zlata.

Posledica pa je bila za tako veliko deželo, kakor je Kitajska, čije valuta je postavljena na srebrno podlogo, katastrofalna in njena kupna moč je silno padla. V Indiji, istotako ogromni deželi, je bila valuta zgrajena sicer na zlati podlagi, vendar pa so bile velike množine narodne kupne moči napokipene v srebru. Potom valutne politike je bila prej zmanjšana kupna moč ene milijarde ljudi.

Na kakšen način bi mogli zadovoljiti politične nemire na Daljnem Vzhodu? S kakšnimi mednarodnimi naredbami moremo razvzlati te valutne težkoče? Ta vprašanja gotovo presegajo pristojnost mednarodnega urada dela. Nekaj pa je, kar spada v njegovo kompetenco: Temeljitejši pretres brezposelnosti na Japonskem, v Ameriki in Angliji, ki so posledica gospodarskih razmer v prvih dveh deželah. Ravno s tem pa moremo nazorno dokazati, da je rešitev tega vprašanja nadve nujna.

Previsoki produksijski stroški Šesti izvor motenja: Previsoki produksijski stroški v gotovih državah in deželah. Ti stroški izhajajo iz fizičnih, geografskih in drugih razmer.

Označbo fizične, geografske in druge razmere moramo pravilno razložiti. S tem menimo gospodarske pogoje — politične razmere in socialno stanje dotednih dežel. Zoper smo postavljeni pred vprašanja, katera je mednarodni urad dela obravnaval že na svojih konferencah ali se jih vsaj dotaknil, namreč da je neprimereno, če hočemo naložiti deželam, katere imajo manj ugodnosti od narave same ali pa kot dedinje svoje zgodovine, previsoke delovne pogoje. Moremo li deželi, ki je revna na naravnih zgradilih, na kreditih, prisoditi iste delovne pogoje, katere so sprejete kot za nje prikladne, najbolj bogate dežele? Eksistirajo le kapitalistične in le proletarske narodi?

To je bila moralna stran vprašanja.

Zdaj pa gospodarska stran. V času krize, kakršna je sedanja, se vsiljuje vprašanje, če ne povzročajo obče razmere produkcije v marsikaterih deželah previsokih produksijskih stroškov in s tem v zvezi s teknološnimi razmerami na svetovnem trgu brezposelnost za delovljene dotedne dežele.

V kateri smeri naj iščemo odpomoč: Morebiti v izjemah splošne socialne zakonodaje, ki bi gotovi deželi nekajlik omogočale, da bi svoje nepovoljnije fizične in geografske razmere izčenile z jačjo pritegnitvijo delovne sile.

Ali v smeri medsebojne mednarodne pomoci, ki bi bila primerna, da bi pospeševala gospodarski razmah dotednih dežel in dvignila življenski položaj njihovih delovljencev na stopnjo, ki bi odgovarjala temu, kar označuje naša charta dela kot pravico?

Manjka natančna podlaga, da bi mogli zavzeti stališče napraviti temu problemu.

Če hočemo dobiti to podlogo, se bomo morali najprej pečati z gotovimi temeljitejšimi preiskavami produksijskih stroškov v poenini obrtni panogi in s preiskovanji produksijskih stroškov za posamezne proizvode. Ravno na tem polju bi bilo sodelovanje gospodarske organizacije Društva Zvezne narodov velikega pomena.

Dunajska vremenska napoved. Najprej oblačno, ki polagona ponha. Temperatura naraste.

Zagrebška vremenska napoved. Jasno in zmereno toplo. Spremenljivo z malimi oblaki, stalno.

Elektrifikacija Kočevja

Važna seja kočevskega občinskega sveta

Kočevje, 9. julija.

Snoči se je vršila seja mestnega občinskega odbora, ki je sklepala o najvažejšem vprašanju, ki je že dolga leta bilo eno bistvenih vprašanj ne samo Kočevja samega in bližnje okolice, marveč vsega kočevskega okraja. Vprašanje elektrifikacije mesta Kočevja je bilo odprtlo že dolga leta, vendar se dosedaj ni mogel odločiti še noben občinski odbor, da bi se izjavil za načrt, ki bi bil v splošno korist vsega prebivalstva. Na današnji seji je odločitev padla in se bo mestna občina, kakor celokupni okraj pridružil banovinski elektrifikaciji, čeprav je eksistirala druga možnost priključitve na tukajšnjo že obstoječo elektrarno, ki jo je l. 1929 zgradila Trboveljska premogokopna družba na našem rudniku.

Sejo je otvoril župan, višji finančni svetnik M. Kostanjevec, ki je uvodoma izrazil svoje zadovoljstvo, da se je izpopolnil odbor v toliko, da je zasedel podžupansko mesto g. ing. France Stiglic. Nato je prešel na prvo točko dnevnega reda: elektrifikacija mesta Kočevja. K tej točki je podal pred zbranim plenumom obširen in izčrpen referat odvetnik dr. Janko Lavrič, ki je izvajal v bistvu sledeče:

V Kočevju je nujna potreba po močni in mestu primerni luči. Dosedanja elektrarne, ki ima le istosmerni tok, ne zadostuje več. Zato je mestna občina bila prisiljena, da gleda na to, da se priključi kaki večji elektrarni, ki bi bila v stanu oddajati mestu dobro luč po zmerni ceni. V to svrhu sta se ponudili dve strani. Na eni strani Trboveljska premogokopna družba, na drugi strani banovina po svojih kranjskih deželnih elektrarnah. Obe stranki sta stavili svoje ponudbe, katere referent točno navaja. Njemu se zdi ponudba kranjskih deželnih elektraren mnogo ugodnejša, zlasti če pomislimo na to, da bi v slučaju priključitve na KDE bila elektrificirana tudi vsa kotlina od Grosuplja preko Velike in Ribnice do Kočevja in od tu še naprej do Kolpe. S tem bi bilo ustrezeno prebivalstvu v teh krajih, ki bi na ta način prišli do cenene in dobre

luči. Pri vsem vprašanju gre torej za vprašanje elektrifikacije celotne Dolenske. Ponudba iz strani TPD je nejasna, ko govorji o popustu 5 oziroma 10%. Za njegov predlog govorji cena toka, ki je za skoraj 1 din pri vsaki kilovatni uri nižja, kakor pri Trboveljski premogokopni družbi. Zato stavlja ob koncu svojega referata občinskemu odboru sledeči predlog: Občinski odbor sprejme ponudbo za dobavo toka, preureditev električnega omrežja in vodovoda, kakor jo je stavila banska uprava, da Kranjske deželne elektrarne preuredi omrežje in modernizirajo vodovodno napravo tekom letošnjega leta ter dobavijo trofazni tok najkasneje do konca oktobra 1932 leta pod pogoji, kakor jih vsebuje ta ponudba.

Po končanem referatu se je vnela dolga paživahna debata, v katero je posegla večina odbornikov. Takoj v početku sta se izjavila za ponudbo trboveljske družbe odbornik g. Verderber in svetnik g. Ganselmayer. Odbornika šol. upravitelj g. Al. Peterlin in šolski nadzornik g. Bož. Betriani sta v svojih izvajanjih povdarijala prednosti ponudbe KDE, ki pride v poštev kot znatno boljša in ugodnejša za občino, kakor za celotni kočevski okraj. Oba so strinjata s predlogom g. dr. Lavriča.

Dr. Sajovic, banski svetnik, poudarja, da se ne strinja niti z eno niti z drugo ponudbo, pač pa naglaša prednosti, ki jih ima ponudba banovine na trboveljski.

Ker so nekateri odborniki predlagali glasovanje po listkih, je župan g. Kostanjevec njihov predlog odločno odobil in odredil javno glasovanje, pri katerem so se izjavili za priključitev na Trboveljsko premogokopno družbo slediči gospodje: R. Ganselmayer, dr. Ivan Sajovic, G. Verderber, R. Erker in Dornig. S tem je bilo postavljen razmerje 5:5. Treba je bilo odločitev g. župana, ki je na to izjavil, da mora radi narodno-gospodarskih ozirov glasovati za ponudbo banovine. S tem je predlog dr. Lavriča zmagal in odločitev je padla: zmagale so Kranjske deželne elektrarne.

S pogorišča v Mlaki pri Kranju.

Velika nesreča pri žaganju drva

Komaj dobil zasluzek, se je že smrtno ponesrečil

Ljubljana, 10. julija.

Davi ob pol 8 se je pripetila v severnem delu Ljubljane pretresljiva nesreča pri žaganju drva. Ta nesreča je zahtevala življenje enega delavca, dalje se je pri tej nesreči en delavec težko, in za življenje k srči nenevarno poškodoval, en delavec pa je dobil lažje poškodbe. Nesreča je vzbudila med prebivalstvom globoko sočutje z nesrečnimi žrtvami.

Trgovec s premogom in z drvmi g. Dominik Čebin ima v Pokopališki ulici štev. 4 svoje

skladišče. Danes je dal trgovec poklicati žargare, da bi mu sezagali tri skladovnice metrskih drv v polenu. Delo je oddal tvrdki Žitnik na Ižanski cesti. Ta tvrdka je poslala s cirkularo delavca Viktorja Lahajnerja in Ivana Lapajneta na delo. Čebinov poslovodja Pavel Turk pa je tema dvema dal za pomoč še domačega delavca Ivana Urankarja. Vsi trije so z delom pričeli dabi ob 7. Poslovodja Turk je delavcem še naročil, naj bodo predvini in naj žagajo tako, da bodo najprej sezagali vrhnje plasti vseh treh skladovnic, nato pa šele nižje plasti. Ali delavec so si hoteli delo najbrž nekoliko olajšati, da bi jim ne bilo treba jemati drv še z druge in tretje skladovnice, ter so sezagali najprej vso prvo skladovnico, ostali dve pa so pustili nedotaknjeni. Ko so približno ob pol osmih hoteli načeli drugo skladovnico, se je pripetila nesreča. Druga skladovnica je namreč izgubila ravnotežje in s z velikim hruščem podrla na delavec in jih pokopala pod seboj. Delavci niso utegnili zaklatici na pomoč. Vendar pa je hrušč slišala ženo poslovodje ga, Angela Turk, ki je stekla k drvam. Tako je spoznala, kaj se je pripetilo. Pričela je klicati na pomoč in po takoj sama pričela razmetavati polena. Pribiteli so se drugi ljudje in v nekaj minutah so bili vse trije delavci odkopani. Prizor je bil grozno. V mlaki krvi je ležal nezavesten Ivan Lapajne, poleg njega pa Ivan Urankar. Delavec Viktor Lahajnar pa se je sam pobral. Lapajnetu so težka drva razbila črepičino in ga poškodovala po vsem telesu. Tako mu je bil udri prsni koš in ranjeni in zmečkan vse udje. Delavcu Ivanu Urankarju so drva hudo poškodovala glavo in ga ranila po rokah in nogah. Levo nogu mu je povsem zmečkal. Delavec V. Lahajnar, ki je stal nekoliko vstran, ko se je nesreča pripetila, pa je dobil lažje poškodbe po rokah, nogah in hrbitu. V bližini Čebinovega skladišča se nahaja posestvo lesne tvrdke Ilirije (Škrbec in Bartol). Od tam so telefonirali po reševalni avto, ki je najprej prepeljal nezavestnega Lapajneta v bolnišnico. Drugi reševalni avto pa je prepeljal v bolnišnico Urankarja. Čebinov delavec Ivan Urankar je star 32 let in stanuje tam, kjer se je nesreča pripetila, t. j. v Pokopališki ulici 4. Delavec Viktor Lahajnar pa je odšel sam v Okrožni urad, kjer so ga zdravniki obvezali.

Najhujše ponesrečeni Ivan Lapajne se vse dopoldne ni zavedel in je ob četrtni na dve popoldne izdihnil. Lapajne je šele davi nastopil službo pri Žitniku. Baje je iskal dela dalj časa. Niti v bolnišnici niti drugim oblastem niso znani njegovi točni podatki. Ker ima razbito glavo, tudi ni možno sklepati vsaj približno na njegovo starost. Tudi ni točno znano, od koder je doma. Baje je doma iz Šent Jurja pri Mirni peči na Dolenskem. Če ima kakšne sorodnike ali znanke, ki bi vedeli o njem kaj natančnejšega povedati, naj se zglate v bolnišnici. Lapajnetova tragedija je resnično tragedija bednega delavca. Komaj je dobil zasluzek, že mu vzame nesrečen slučaj življenjel.

bila tudi vsa železna armatura, ki bo držala vso betonsko konstrukcijo. Davi ob 4 zjutraj so začeli delavci z vso naglico. Vse jutro in dopoldne so vozili betonsko mešanico z vozičkom, jo razmetavali, tlačili in gladili. Ob pol 5 popoldne je bil ves lok zabetoniran, manjkali so le še ozki pasovi ob tečajih. Za ta beton uporabljajo seveda le najboljši cement, ki ga mešajo v razmerju 1 : 4 z izpranim prodnatim peskom. Vse betonske mešanice so porabili za lok približno 50 kubičnih metrov.

Majdica se hčpa.

Majdica se pripravlja z mamico za izprehod. Obleče čisto opravc in v resnici dražestno izgleda. Med potjo vsi znanci občudujejo njen novo oblekco. „Saj ni nova, samo s Schichtovim Radionom je oprana“ odgovarja ona vsa ponosna in vsi se z odobravanjem smejejo mali Majdici.

SCHICHTOV RADION PERE SAM IN VARUJE PERILO ZAJAMČENO BREZ KLORA

Po suhem cerkniškem jezeru

Cerknica, 10. julija.

Že slavni Valvazor je v svojem odličnem popisu vojvodine Krajiške opisal natančno vse zanimivosti in čuda Cerkniškega jezera. Njegovo delo o Cerkniškem dosegla le še eno, vse ostale popisi pa se povečini naslanjajo na Valvazorja in lastne kratke izkušnje. Zato ni čudno, da je Cerkniško jezero do danes ne rešen problem za geologa in povečini neznano čudo za naše izletnike. Večina tistih, ki pride gledat Cerkniško jezero, gre do nasipa pri vasi Dolnje Jezero. Tam vidi obsežno lužo in s tem je Cerkniško jezero odpravljeno. Pa pustimo krasote Cerkniškega jezera tedaj, ko poplavila površino 30 kvadratnih kilometrov, in si ga oglejmo raje sedaj, ko je usahuilo.

Skoro po vsej dolžini je nagosto zarastlo s trsjem in bičjem, ki sega do višine 2 metrov in pol. To trsje raste spomladis iznad vode in kmetje se vozijo v čolnu po jezeru in kose trsje, ki raste iz vode. Potem, ko jezero vpade, pa izgleda tako pokošeno trsje kakor meter visoko strnišče. V večjih globinah, kjer trsje ne raste več, pa raste celo ped debel vodni mah, ki je temnozelene barve. Ko pa voda vpade, ga pa sonce povsem obeli, tako da izgleda pokrajina, pokrita s tem mahom, prav tako, kakor da bi zapadel sneg. Sedaj teče po jezerskem dnu le še majhen potoček Stržen, ki pa ponikuje že v Veliki ponikovalni nekako v sredi jezera. Sem in tja stoji v ilovnatih globokih jarkih nekaj temnozelennih luž, polnih žab in mladih ribic. Tam naletis tui in tam tudi na čaplje, ki se goste z mastnimi žabnjimi kraki.

Ogromne vodne množine, ki so zbrane v jezerski kotanji, pa proti koncu ponampladi odtekajo vedno hitreje skozi nešteto ponikovalnic. Zapadni rob jezera je vseskozi prevrtan kakor

kmetje so si morali nabaviti čolne, kajti voda poplavila tam celo mesto. Zato je važno vprašanje, če se izsuševanje Cerkniškega jezera sploh izplača, zlasti še zato, ker pri doseganju hitrem odtekjanju pogine mnogo več rib kot doslej.

Ponikovalnica Velika bubarica; v ozadju vidimo do 2 metra in pol visoko trsje.

Sistematsko urediti odtekjanje vode iz Cerkniškega jezera pa najbrže nikdar ne bo mogoče, saj je jezero na pravem rešetu ponikovalnic, od katerih so zlasti znane Rešeto, Vodonos, Retje, Mala in Velika ponikovalnica, Mala in Velika bubarica ter Skedenjca. Rešeto je n. pr. velik kompleks ponikovalnic, skozi katere teče globok jarek, ki se vije v silno stisnjene S-krivulje. Pobočja jarkov pa se bele vse v snegu vodnega mahu. Izredno globoki sta Velika in Mala bubarica, kjer se gajo špranje med skalami do 8 metrov globoko pod tamkajšnje dno jezera. Skedenjca je pa vsa voda na debelo s polomljensim suhim trsjem, ki leži ponekod po pol metra debelo.

Jezero s svojimi ponikovalnicami je zlasti sedaj, ko si je mogoče ogledati vsako ponikovalnico od blizu, zelo zanimivo. Užival pa bo seveda le tak turist, ki ima smisla za cudo-vite igre narave.

Vlak povozil otroka

Konjice, 9. julija.

Včerajšnji vlak, ki odhaja iz Konjic okrog 16. je blizu Prežigala povozil 4-letnega Izidorja Cegnarja. Odrezalo mu je levo nogo pri gleznu. Do nesreče je prišlo tako-le: Mati je delala na polju in vzela s seboj tudi otroka. Ti so se nekaj časa igrali ob Dravinji v njent bližini in dva sta pri vozičku pozneje zaspala. Izidor pa se je neopazeno oddalil in zašel na železniško progo, kjer je med tračnicami tudi zaspal. Strojvodja je skušal takoj, ko je zagledal ležečega otroka, vlak ustaviti, a bilo je že prepozno. Sreca v nesreči je bila ta, da je otrok ležal in spel v sred med tračnicami. V spanju se je najbrž premaknil v položaj levo nogo čez tračnico. Odpeljali so ga nato v Loče, kjer ga je tamkajšnji zdravnik obvezal. Potem so ga pa z avtom prepeljali v celjsko bolnišnico. Njegova noga pa je pokopana na tamkajšnjem pokopalnišču.

Prizor z waterpolo tekme med Ilirijo in SKU (Karlovac), ki se je vršila preteklo sredo v kopalništu Ilirije. Zmagali so domaci s 5:1.

Ljubljana

Dohodarstvenemu uradu za klobuk

Ljubljana, 10. julija.

Klub temu, da smo v dvajsetem stoletju, se zdi, da je Ljubljana še vedno obdana z visokim srednjeveškim zidom, skozi katerega vodijo izhodi in ceste mimo zeleno pobarvanih hišic mestnega dohodarstvenega urada. Avtomobilista, kmečki voz, ženico s košaro in studenta z aktovko v roki ustavijo ob teh prehodih možje, ki jih izvaja zeleni našteček na njih obleki. Ni je skoro stvari in predmeta, ki bi smel v mestu, ne da bi njegov lastnik moral plačati svoj obolus mestni občini. Ne zamerimo občini, če skuša z mitino uravnovesiti svoj napeti proračun. Je pa vendarle vsak predpis in tako tudi predpis mestnega dohodarstvenega urada pisani za možgane, ne pa za šikaniranje vseh slojev ljubljanskega prebivalstva. Da je postopanje dohodarstvenega urada in razlaganje predpisov včasih naravnost smeo, to vemo vsi Ljubljanci. Da pa prehaja že naravnost v absurdum, je pa skusil včeraj in danes na lastni koži slikar Miha Maleš, ki je po vsej Sloveniji že znani podobar in restavrate cerkevnih slik.

Z g. dekanom v Trebnjem sta se zmenila, da bo renoviral veliko oltarno sliko župne cerkve. 6 metrov dolga in 4 metre široka oltarna

○ Nova maša. V nedeljo 12. t. m. ob 9 dop. bo daroval novo sv. mašo v Marijanisu g. P. Gabrijel Humek iz reda Cistercijanov.

○ Nova skupina ameriških Slovencev v Ljubljani. Z monakovskim brzovlakom je dali dospela v Ljubljano skupino 83 ameriških Slovencev, ki so prišli obiskat svojo domovino. Skupino vodi g. Avgust Hollander, poslovodja tvrdke Mihelič v Clewellandu. Ameriški Slovenci so se podali 1. juliju iz Amerike s partnerom Paris tvrdke Transatlantique. Rojaki so si ogledali v Parizu kolonialno razstavo, nato pa se podali skozi Švico in Avstrijo v domovino. Na Jesenicah so jih zastopniki tamkajšnjih oblasti prisrčno sprejeli. Došli rojaki so si ogledali Ljubljano, nato pa odpotovali vsak v svoj domači kraj.

○ Odhod zdravstvene komisije v Celje. Včeraj dopoldne je odšla zdravstvena komisija, o kateri smo poročali včeraj in predvčerajšnjim, pod vodstvom ministrskega načelnika dr. Milovanovića v Celje. Iz Celja se je komisija odpovedala v Novo Celje, kjer si je ogledala posestvo, ki ga je pred kratkim kupila dravška banovina in kjer namerava urediti veliko bolnišnico za duševne bolezni mesto dosedanje neprimerne na Studencu. Pomočnik banca dr. Pirkmajer in načelnik dr. Dolšak se tega ogleda nista udeležila, ker sta bila zadržana v Ljubljani.

○ Trofeje, dobljene na pevski turneji »Grafički« po Českoslovaškem, so razstavljene v izložbi »Elite« v Prešernovi ulici.

○ Avstrijskemu konzulatu je dospolala avstrijska Leonova družba na Dunaju poizkusni zvezek »Časopisa Kirchenkunst«. Konzulat vabi vsega, kar si za to zanimala, da si ta zvezek ogleda.

○ Československ obec v Ljubljani zanjidi v dodeli, dne 12. t. m. do Kranjice náštvou k České Besedě v Kranju, která pořádá toho dne odpoleden »Českou pout« ve volné přírodě »Na Laborah« v Kranju, s bohatým programem. — Zveme všechny členy k účasti při tomto zájezdu — národní kroje všitány. — Slavnost se pořádá v případě nepřiznivého počasí v Národním domě v Kranju. Odjezd turistickým vlakem, krom toho dopoledním i prvním odpoledním vlakem. — Informace jednatel Klápaléku v České průmyslové bance.

○ Odprtje Janežičeve ulice. Prejeli smo: Ze lanskem letu je bilo sklenjeno pri občinski seji, da se odpre Janežičeva ulica. Drevje so tudi posekali in sedaj se že vidi s Karlovske ceste na prulski most. Saj je bila ta cesta že pred 20 leti določena in je komaj nad 100 metrov dolga. Prijepljal so že okoli 15 voz starega materiala in trhlega lesa od podprtih hiš; menda bo to zaobljšanje zraka v Janežičevi ulici? Tramvajsko križišče in postajališče so tudi že napravili na križišču Karlovske ceste in Janežičeve ulice, vendar pa morajo Prulčani hoditi še vseeno na tramvaj do Sv. Jakoba trga ali pa skozi Privoz. Vselej tega naj vendar enkrat vsaj za silo odpro vrata, da bo vsaj za pesce prehod, ker je to prepotrebno in ni zvezano z nobenimi stroški, ljudstvu bi pa bilo v veliko korist. Tako kratko ulico, v kateri se lahko vrže kamen iz enega konca ulice na drugi in je še potreben, bi bilo pač nujno čim preje odpreti.

slika je srečno priomala, varno zavita, po železnici na glavni kolodvor ljubljanski. Maleš poslje izvoščka na kolodvor, naj mu jo pridelje. Ta res naloži ogromno sliko in jo pelje iz skladišča glavnega kolodvora v mesto. Ko hoče pasirati mitnico, ga ustavijo in ne puste sliko naprej. Izvošček pusti sliko v resnici na mitnici in gre sporočiti Malešu, naj pride sami gori intervenirat, češ da slike ne puste v mesto kar tako. Na mitnici pa zve Maleš, da mora plačati za sliko, če jo misli samo renovirati in potem poslati nazaj, toliko kaveje, kolikor je slika vredna. Nastalo je novo vprašanje, kako naj se slika oceni. Zato je pustil Maleš sliko raje na mitnici in letal danes od Poncija do Pišata, da bi mu pustili sliko brez mitnine v mesto. Letal je vse dopoldne okrog in končno dobil na ravnateljstvu izjemno dovoljenje, da sme začasno »uvoditi« v mesto proti kavci 31 Din, ki pa bo zapuščila, če slike po šestih mesecih ne bo iz mesta »izvozile«.

Kaj bi se zgodilo, če bi bila slika vredna 10.000 Din in kdo bi podaljšal Maleš samo za kavejko tukov vsoto. Kdo bo pa povrnil zgubljeni čas in jezo? — Ko se bom vratil s planin in bom v Kamniku pojedel kranjsko klobaso, bom pošteno pazil, da mi je na mitnici ne otipljejo. Sicer bom mogoče moral plačati mitnino.

○ Muslimani, stanujoči v Ljubljani se opozarjajo, da se je rok za popis oseb muslimanske veroposede podaljšal do včetega 26. julija t. l. Popis se vrši ob delavnikih od 9. do 14. ure in ob nedeljah od 9. do 11. ure v domovinskem uradu mestnega načelnstva v Ljubljani. Mestni trg št. 2-II, soba št. 46. Listine, ki jih mora vsakdo predložiti, so razvidne iz razglasila, ki je nabit na občinski deski in ki je bil objavljen začetkom tega meseca v tukajšnjih dnevnikih.

○ Najvišja uporaba vode v Ljubljani. Občajno moramo smatrati za najbolj vroč dan v letu dan, ko poleti mesto porabi največ vode. Tak dan je bil 30. junij. Ljubljana je tedaj porabila po podatkih mestnega vodovoda 17.871 kub. metrov vode. Tudi ostale poletne dni povprečno Ljubljana ne porabi dosti manj vode. Letos se je povprečno vporaba vode znatno dvignila nad lanskim, tako da dosega povprečna količina porabe letošnjega poletja skoraj lanski maksimum. Vzrok dviganja porabe vode je pač: porast mesta, dvig snage prebilavstva in pa skrbnejše skropljenje cest.

○ Dve nesreči. Pri javnih skladisih na Dunajski cesti se je danes ob 11 dopoldne prijetila hujša nesreča. 52letni delavec javnih skladis Matevž Kalan je padel pod konja in se resno poškodoval na glavi. Matevž Kalan stoji v Zbiljah 18 pri Medvodah. — Žrtev lasine nepravidnosti je postal danes dopoldne 65letni Valentijn Gregorc, trgovski zastopnik tvornice žaluzij Petra Kobala v Kranju. Ta se je peljal s kolesom po Celovški cesti. Peljal pa se je po lev strani, mesto po desni. Blizu Kosove gostilne, to je konec tramvajske proge, pa mu je privozil naproti Magistrov avtobus. Gregorc se mu ni mogel pravočasno izogniti in se je zaletel s kolesom v avtobus. Padel je na tla in bležal precej hudo ranjen. Dobil je hude notranje poškodbe. Gregorc stanuje v Jaršah 11 in je pristojen v Mengšu. Obenome je pripeljal v bolnišnico reševalni avto.

○ Uboge plinske svetilke. Dela pri regulaciji Ljubljance imajo poleg raznih prijetnih posledic tudi mnoge neprjetne, zlasti pa že dosedaj lepo število nesreč. Dva voznika, ki vozita gramoz k delom na Krakovskem nasipu, sta imela te dne dva karambola s plinskimi svetilniki. Ali ne bi bilo dobro, ki bi podjetje Dukči pri tempu svojega dela tudi malo pazilo?

○ Nočno službo imata lekarni: dr. Piccoli, Dunajska c. 6. in mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 9.

Cerkveni vestnik

Na praznik Karmelske Matere Božje dne 16. t. m. bo v karmelski cerkvi na Selu: ob pol 5 tih sv. maša, ob pol 6 slovensa sv. maša; ob 8 mašnji prevzeti g. knezoškof dr. Rožman. — Popoldne ob 16 pridiga in pete litani. — Na karmelski praznik se v karmelski cerkvi dobi popularni odpustek kakor o porcijskuli. — 15. in 16. julija bo od 16.30 do 18.30 izpostavljeno Najsvetejše. 15. julija bo med tem časom prilika za sv. spoved.

bo delovalo po postavi, ker ni nobenega testimenta. K dedovanju torej prideva vdova, ki dobi eno četrino in hči, ki dobi tri četrtiny. Notar kot sodni komisar pojasni, kakšne so pravne posledice, ce se kdo priglasi da dediča, na kar se vdova odpove vsem vprid mladoletni hčerki. Zastopnik mladoletne hčerke pa pravi, naj se njemu da uprava tega premoženja, da bo vse skupaj prenesel kam drugam in tako obvaroval dedinjo skode. Postopanje postaja že bolj zamotano. Je že tako v našem lepenem kraju, da živi ta ali oni ločen od svoje žene in družine ter si zbere za spremembu druge družice. Tako je bilo tudi v tem slučaju. Javil se je avokat, ki zastopa to drugo družico in napove svoje terjatve. Pokojnik je ostal na dolgu na hrani za en mesec, kar znaša 600 Din. Za trud je ostal na dolgu 100 Din, za zdravila 100 Din, na pogrebnih stroških 1.200 Din. Da torej ne bo ta upnica na slabšem, predlaga kot zahtevo paragraf, da se zapuščina loči od premoženja dedičev, dokler ne bo terjatev krita.

Vrnila se je tretja zapuščinska razprava. Za stopnika upnice domneva, da mora imeti pokojnik denar naložen v neki banki. S tem se je ta razprava sklenila. Cetrtta razprava se je nadaljevala nekaj dni kasneje, ker se je našel en razložen posteljnjak, cenjen na 150 Din. Sodni cencilec je zahteval za to cenevit 10 Din. S tem je bila tudi ta četrtta zapuščinska razprava končana.

Peta razprava je bila nekoliko daljša. Nauvočil je bilo precej oseb. Prvič notar kot sodni komisar, odvetnik kot zastopnik upnice, vdova zapuščinska kurator mladoletne. Tudi ta razprava se začne z ugotovitvijo, kdaj je pokojni umrl. Slo je sedaj za posteljnjak. Vdova je dejala, da je tudi ta posteljnjak njen last, zastopnik upnice pa je trdil, da ta posteljnjak spada v zapuščino pokojnega. Notar svečano ponovi, da je dovoljena ločitev zapuščine od premoženja dedičev in da se je za kuratorja postavil poseben uradnik, katerega ima nauvočim čast predstaviti. Interesi so torej križani in eden od nauvočnih prijavljene terjatve upnice prizna, drugi jih oporeka. Ta, ki naj skrbi za to, da se premoženje ne bo zmesalo z imetjem dedičev, predlaga celo, da je treba za te

Sklepi seje magistratnega gremija

Včeraj se je vršila seja ljubljanskega magistratnega gremija, iz katere posnemam sledeče sklepe: Odkloni se prošnja izvoščka Plantariča Alojzija za podelitev koncesije avtotaksija. Odloži se prošnja tvrdke Medič-Zankl za podaljšanje termina za odstranitev barake in skladisca ob Jegličevi cesti. — Ugodil se prošnji Evalda Popoviča in se mu znaša priznavalna najemščina za javni svet, ker je bilo precev sveta že porabljena za javno cestiste. — Poštna uprava namerava postaviti poštni urad na Dolenjski cesti, kateremu bi bilo vpeljeno tudi občina Rudnik ter del Ljubljane desno od Guberjevega kanala in Ljubljance. Mestna občina bi bila pripravljena, dati na razpolago uradne prostore v mitniški hiši na Dolenjski cesti. — Francetu Dočiku, posestniku ob Vilharjevi ulici, se odporda kozolec, ki stoji na svetu gradeče se carinarnice, za znesek 8400 Din. — Dovoli se časnarski agenciji »Avali«, da sme postaviti radio-anteno na dve smrekli tivojskega gozda iz razloga, ker je sprejemanje poročil v njenih sedanjih prostorih vsled tramvajske motnje onemogočeno. Sobo za sprejemanje pa je »Avala« najela v hotelu »Tivoli«.

Oddaja raznih del.

Na poročilo mestnega gradbenega urada se odda dobava cestnih robnikov najnižji ponudnici, tvrdki inž. Lenarčič, ki bo za triletno dobo dobavljala robnike po 10% do 20% nižji ceni kakor dolej. — Oddajo se mizarska dela za stopnišče adaptiranega magistrata tvrdkama Škaraf na Rimski cesti in Produktivni mizarski zadruži na Viču, vsakemu polovico. — Za prestavitev čepljarskega mostu in postavitev novega mostu na istem mestu je bila oddaja dela razpisana. Ofertne licitacije so se udeležile tri ljubljanske stavne tvrdke. Delo za prestavitev mostu nad bivšo prisilno delavnico in za postavitev novega čepljarskega mostu se odda najcenejšemu ponudniku tvrdki inž. Dukči in drug in sicer prestavitev mostu za Din 152.704, postavitev novega mostu pa za 339.732 Din. — Na predlog tujsko-pronostnega odseka in na njegovo inicijativo bo založila in izdala mestna občina ob prilikli letnostenje razstave mest licenčne prospet Ljubljane. Delo je bilo razpisano potom ofertne licitacije ter sta ponudbe vložili Deltiška in Jugoslavenska tiskarna. Delo se odda najcenejši ponudnik Jugoslavenski tiskarni za sedembarjni offset-tisk za ceno 29.925 Din.

Inž. Dukči, kot posestniku novo adaptiranem vile ob vogalu Ceste v Rožnu dolino in Ceste na Rožnik, se dovoli položitev bazaltoidnega tlaka iz plošč z granitnimi robniki. — Ob Prešernovem spomeniku se odstrani ograja in zelenje. O prestaviti spomeniku bo sklepala občinska uprava v svoji plenarni seji.

Stavna dovoljenja.

Na poročilo gradbeno-pravnega referenta se izdajo sledeča stavna dovoljenja: Kalošu Boguslavu za enonadstropno hišo ob Lampetovi ulici; zakoncem Zori in Rudolfu Strusu za enonadstropno hišo ob Korytkovi ulici; Ivanu Čizmanu, Batisti Emiliu, Petru Zlatnarju, Štafili Filiju, Josipu Zgoncu, Josipu Jugu, Mariji Plevlju, Josipu Grosu, Grluju Josipu, Francetu Dobovišku, Ivanu Zagariju, Ani Forčesnič, Ivanu Dobniku, Pavlu Otčiu, Alojziju Sabcu za visokopritlične odnosno enonadstropne hiše v koloniji Stavne zadruge - Zeleniška družina - v Spodnji Šiški; Josipu Ivancu za enonadstropno vogalno v Smolnici v Ljubljani; Josipu Ivanu in Ivanu Pucherju, policjskemu stražnikoma, za pritlično hišo ob Šoški ulici; Ivanu Golobu za enonadstropno hišo na Mivki; Antonu Japlu za pritlično hišo na Poti na Rakovje; Luizi Jurman za gradnjo provizoričnega pritličnega trgovskega poslopja, enonadstropne hiše v garage ob Dunajski cesti; stavbeniku Danijelu Batelinu za dve enonadstropni hiši v Podmilšakovici ulici; Stavni zadruži - Bajtar - za visokopritlično hišo na Ljubljanskem polju; Antonu Komani za enonadstropno hišo za Bežigradom ob Lavričevi ulici; Turku Jakobu za pritlično hišo ob Ižanski cesti; Zori Rapetovi za enonadstropno hišo ob vagonu Dravskie v Vodovodne ceste; Katici Subotič za enonadstropno hišo na Janševi ulici; Mariji Maurer za enonadstropni prizidek in garazo na dvorišču hiše št. 5 na Jegličevi cesti; sodnemu svetniku Josipu Janši za enonadstropni prizidek na Jegličevi cesti št. 3; Egonu Planinšku za provizorično vrtno lopo ob Ljubljaniči višje mestnega kopaliska; Francetu Pengovu za provizorično lopo na dvorišču ob Karloški cesti št. 19; Vincencu Pogačniku za napravo obcestne ograje v Hradeckega vasi št. 34; Janezu Skubicu za adaptacijo dvoriščnega poslopja v Knezovi ulici št. 11; Maksu Kogovšku za prizidek in adap-

tacijo hiše v Verovškovi ulici št. 16; Filharmonični družbi in Glasbeni matici za napravo novega stopnišča v prvo nadstropje; Ratelu Blazu se podaljša za dve leti stavbo dovoljenje za napravo dvoriščnega stanovanjskega poslopja; tiskarni Blaznikovi dedičev za adaptacijo hiše Breg št. 10 in 12.

Uporabna dovoljenja.

Poleg tega se izdajo uporabna dovoljenja sledenim stavbnim gospodarjem: Pekovskemu društvu za dvo-odnosno trondadropno stanovanjsko hišo poleg mitnice na Dunajski cesti; Josipini Boh za enonadstropne vile v Tobačni ulici; profesorju Silvu Kranjcemu za enonadstropno hišo ob Costovi ulici; Marjeti Poženel za pritlično leseno hišo ob poti proti mestnemu kopališču ob Ljubljani; Albinu Pavšiču za enonadstropno hišo istotam; Dragotinu Hribarju za enonadstropno skladisca ob Zaloški cesti; Davorinu Stoparju za enonadstropno hišo v Kobaridski ulici; Josipu Kolbezu na enonadstropno hišo ob Zarnikovi ulici; mestnemu nadoficialu Francetu Kovaciču za enonadstropno hišo ob Apisovi ulici; sodnemu svetniku dr. Lajovicu in bratu za trindadropsno hišo ob Dvorakovici ulici — hiša sta kupila od zavarovalnega uradnika g. Josipa Vilharja.

Maribor

Dnevna kronika

Koledar

Sobota, 11. julija: Pij I., Olga, Savin, mučenec.

Osebne vesti

— Nova maša. V nedeljo, 12. julija, opravi v svojem domačem kraju v Robu pri Vel. Laščah svojo prvo slovensko daritev novomašnik salcezianske družbe gosp. Alojzij Škrilj. Gorovil bo ravnatelj salcezianskega zavoda na Rakovniku v Ljubljani g. dr. Franc Volčič.

= Poročila sta se v St. Iiju v Slovenskih goricah Cyril Mar, posestnik iz Sv. Tomaža pri Ormožu in gd. Katarina Strelcerjeva, posestnica v St. Iiju. Poročne obrede je opravil domači župnik, duhovni svetnik Evald Vrakčo. Novoporočencema naše najskrenejše čestitke!

Novi grobovi

† V Ljubljani je včeraj umrl g. Ivan Bajda, prvi aranžer Mestnega pogrebnega zavoda. Pogreb bo v nedeljo ob 3 popoldne. Blag mu spomin! Začeločim naše iskreno sožalje!

Železnica do Bakarske luke

Ljubljana, 10. julija.

V nedeljo bo slovesna otvoritev nove železniške proge, ki bo zvezala luko Bakar z železniško Zagreb-Sušak. S tem se bo izpolnila staro želja Bakra, z novo železnicno pa se bo tudi znatno povečal promet ter zlasti za Slovenije važne luke — ki ji ljudje v času pravijo kar »Slovenska luka«. Luka Bakar spada v luski sistem na severu našega Jadrana in ki obsega luke Sušak, Bakar in Martinščico. Z zgraditvijo nove proge je izvršena prva etapa zvezne z glavno progo Zagreb-Sušak. Druga etapa pa bo zveza na luko Martinščico, tako da bodo vse tri luke spojene z glavno progo Zagreb-Sušak. Razdelilna postaja za vse tri luke bo sedanja postaja Bakar na progi Zagreb-Sušak, ki je deloma že povečana in se bo po potrebi še povečala. Ta postaja je 262 m nad morjem. Nova proga je dolga 10 km in je v celoti približno 30 milijonov Din. Zaradi višinske razlike 262 m nad morsko gladino, se proga spušča strmo navzdol s padcem 25‰. Nova proga se odcepí od stare proge približno 2 km pod postajo Bakar-postajo pri naselju Vitoševi in stopi nato na strmo pobočje bakarskega zaliva. Nato ga zoper zapusti in napravi velik lok na južni strani bakarskega polotoka, kjer je tudi edina medpostaja na tej progi. Nato se proga zniža ponovno na omenjeno pobočje in vodi potem v velikem loku okoli mesta Bakar navzdol in doseže morsko obalo približno v prvi tretjini bakarskega zaliva na severni strani. Pozneje je nameravano podaljšanje te proge do Kraljevice na znano ladjeteljino. Ta proga bo dolga 5 km in bo v celoti 14 mil. Din. Projekt za to progo se že izdeluje.

S tem, da je bakarska luka dobila železniško zvezno z glavno progo, pa postane še bolj občutna potreba, da dobri luka tudi primerne luške naprave, ki jih je sedaj manjkajo. Na vsak način bo potrebno še mnogo dela. Nova proga so pričeli graditi že leta 1927, dogradili pa so jo še sedaj. Šlo je torej prav počasi, ampak samo, da se je srečno proga dovršila. Nova proga bo seveda tudi velikega važnosti za Slovenije, zlasti ko se bo inkrot uresničila še važnejša proga, nameč Kotjevje-Sušak, ki naj nam je Bog in oblasti hitro faj!

Uboj župana Beriča pred državnim sodiščem

Belgrad, 9. julija.

Danes se je nadaljevalo in končalo zasliševanje Ivana Levakoviča starejšega. Na vprašanje sodnika Kurteviča pojasnjuje obtoženec, da je dobival denar iz Budimpešte in sicer 200 pengov, od Perčeca z Dunaja pa enkrat 2.400 Din, enkrat pa 200 šilingov. Nadalje priznavata, da je dobival pisma iz Karlovca zato, ker je bil Karlovac blizu Reke in je bila možnost najboljše zvezne z ilegalno organizacijo v inozemstvu. Na vprašanje, koga je prvič slišal, da je treba ubiti Beriča, odgovarja obtoženec, da je to slišal od Ivana Levakoviča mlajšega in sicer po sestanku s Papcem, ki ga pa ni videl. Vedno pa je govoril, da bo Karlo Kovačević ubit. Priznal je, da je bila uvedena stalna obmejna služba in da so jim tudi obmejni uradniki tujih držav šli na roko. O Levakoviču mlajšem se zelo slabo izraža. Pravi, da je hotel Karla Kovačeviča ubiti zato, da bi na ta način obrnil pozornost na njegovo slučaj odprtia iz službe, nikdar pa ni bil proti državi ali narodnemu edinstvu.

Nato je bil zaslišan Levakovič mlajši, ki je izjavil, da se sploh ne čuti krivega. Levakoviča starejšega obtožuje, da je zahteval smrt Kovačevičevu in so radi tega imela več sestankov, med katerimi je Levakovič starejši zahteval, naj Sterihal vodi napadalec, cesar pa ni hotel storiti. Ko se je Levakovič starejši vrnil z Dunaja, jim je očital, da so kuvarice in rekel, da bo napad sam izvršil, samo če dobi bombe. Nagovoril je Müllerja, ki je bil podpolkovnik služba, naš mu preskrbi bombe, za katere mu bo plačal 500 Din po komadu. Na vprašanje sodnika, če je nagovoril Müllerja, da ubije Kovačeviča, je rekel, da to ni res, temveč je izjavil, da ima Levakovič starejši pač svoje vzroke, da to trdi. Predsednik je nato ugotovil, da sta izjavi Levakoviča starejšega in mlajšega zelo različni, nakar je Levakovič mlajši zatrjeval, da govorji resnico. Prihodnja razprava se bo nadaljevala jutri.

Ostale vesti

— Sprejem gojenk v kmetijsko-gospodinjsko šolo Kmetijske družbe v Ljubljani. S. 1. oktobrom 1931 se otvoriti trideseti tečaj gospodinjske šole, ki bo trajal 11 mesecov. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom č. gg. sester iz reda sv. Frančiška. Zavod je v posebnem poslopju poleg Marijanščica na Poljanah v Ljubljani. Teoretični del obsega verouk, vzgojeljstvo, računstvo, knjigovodstvo in kmetijsko gospodarstvo, vrtnarstvo in sadjarstvo, živinorejo in živinodravstvo, poljedelstvo in kmetijsko kemijo. Praktično se vežbajo vkuhanju, sihanju (ročnem in strojnem), krojenjem risanju, pranju, likanju, v mlekarstvu in sirarstvu, v vrtnarstvu itd. Gojenke se vadijo tudi v ravnjanju z bolniki in bolno živilo. Tista, ki bo sprejeta v zavodu, plača mesečno za hrano, stanovanje, razsvetljavo, to je sploh za vse 450 Din. Vsaka gojenka naj vza me s seboj v tečaj po možnosti naslednjo obleko in perilo: vsaj eno nedeljsko obleko, dve obleki za delo, dva para čevljev, en par vrnih čevljev, nekaj belih in barvanih nočnih srajcev ali jopic za ponocni, tri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, štiri srajce, šest narov nogavic, 10–12 zepnih robcev, itd.

štiri kuhinjske in dva navadna predpasnika. Nadalje perilo za poseljo: dva para rjuh in štiri prevleke za blazine, 4 brisače, 4 servijete. Ce ima katera več oblike, jo tudi lahko vzame s seboj. Deklice, ki hčajo vstopiti v gospodinjsko šolo, morajo: 1. dovršiti 16. leto; 2. predložiti zadnje šolsko izprizeleno; 3. predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave; 4. navesti kakšnega stanu so starši in kakšen je njih dosedanjši glavni poklic; 5. predložiti obvezno pismo staršev ali varuhu, da zanje plačajo vse stroške šolanja; 6. zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševala vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu. S temi podatki in potrebnimi prilogami opremljene, lastnočno pisane, napolnjene prošnje za sprejem naj se vpošljijo na Kmetijsko družbo v Ljubljani vsaj do 31. julija 1931. Pri sprejemu deklet v gospodinjsko šolo se bo oziral po možnosti na prosilke iz vseh slovenskih pokrajin.

— Ukinitev dovoljenj za nove trafike. Kot izvemo iz Belgrade, je izdal direktor Uprave državnih monopolov naredbo, da se za mesta in večje trge popolnoma ukinejo dovoljenja za nove trafike. Z veliko zadoljivočnostjo pozdravljajo vsi trafikanti to naredbo, ki je bila že skrajno potrebna, kajti v mestih in večjih trgih so rastle trafike, kakor gobe po dežju, in če bi šlo tako naprej, bi imelo to za posledico propast vseh revnjevih traktiških slojev, posebno pa takih, ki so vojne žrtve.

— Tri sestrice na mrtvaškem odu. V noči od 1. na 2. julij je povila zakonska žena Ivanka Gliha v Sv. Lovrencu pri Veliki Loki trojčke — tri deklice, katere so krstili na imena Ivanka, Terezija in Marija. Vse tri deklice so kmalu po rojstvu umrle in so skupaj ležale na mrtvaškem odu.

— Slovensko lovsko društvo v Ljubljani obvešča svoje člane, da je na našo intervencijo izjavila tvrdka E. Vajda iz Čakovca, da vzdržuje cene za ustreljene srnjake tudi nadalje v isti višini, kot so navedene v zeleni prilogi letosne junijске številke »Lovca«. — Odbor.

— Abiturienti državne gimnazije v Kranju iz leta 1906 praznujejo letos 25 letno mature. V Ljubljani bivajoči sošolci smo se sporazumeli, da se snidemo dne 2. avgusta zvečer med 19. in 20. uro na vrtu hotela »Union« v Ljubljani ter določili program tudi že za naslednji dan. Tovariši, ki se nameravajo udeležiti tega sestanka, prosimo, da se prislagijo najkasneje do 22. julija Jožetu Jenku, direktorju državnih železnic Ljubljana.

— Učiteljski zadružno-knjigovodski tečaj v Ljubljani. Z ozirom na to, da se prične tečaj šele 1. avgusta in traja do 14. avgusta in ker je na mercantilne tečaje naval, podaljšuje sekacija JUU — Ljubljana termin za prijavo v zadružno-knjigovodski tečaj do 20. julija t. l. Sekcija povrne udeležencem potne stroške, plača prenočišče in preskrbi brezplačno vse tiskovine in potrebsčine za tečaj. Prehrana je v meni cenena. Učitelji in učiteljice, izrabite ugodno priliko sedaj, ko Vam je tečaj na razpolago! — JUU, sekcija v Ljubljani.

— Na velikem kopališču ob Savi na Ježici, katero je z velikimi žrtvami zgradil g. Štirn, bo v nedeljo popoldne igrala priznana delavska godba »Zarja« pod vodstvom kapelnika g. Dolinarja.

— Pošten najditelj. Te dni je znan g. trgovec iz Dobrepolj v avtobusu, ki vozi iz Ljubljane čez Grosuplje in Dobrepolje na Strugo, izgubil listino s približno 17.000 Din in mnogo vrednostnih papirjev. Ves iz sebe je trgovec domov prisledi po grešil izgubljenem ter je svojega usluženca s kolesom poslal za avtobusom. Avto-sprevodnik gosp. Anton Lenič je lilstico vestno in pošteno izročil razveseljenemu izgubitelju. Avtopodjetju Pečnik je le častitati, da ima tako veste uslužbenstvo.

— V Službenem listu Kraljevske banske uprave dravske banovine št. 40 od 10. julija t. l. je objavljen »Zakon o državnem prometnem obsegu«.

— Razpis službe ekonomika. Kraljevska banska uprava dravske banovine razpisuje na osnovi § 31. zakona o banski upravi v javni ženski bolnišnicu v Novem mestu službo ekonomika v staležu bankovinskemu uradniku s kvalifikacijo v zmislu § 20. zakona o uradnikih. Proslili za to službo morajo izpoljjevati splošne pogoje za sprejem v državno, odnosno bankovinsko službo ter morajo imeti najmanj 5 let bolniško-ekonomske ali računske-upravne službe. Lastnoročno pisane in s kolkom za 5 Din kolkovane prošnje, opremljene s pravilnimi in zadostno kolkovanimi prilogami je vložiti najkasneje do 30. julija 1931 pri kraljevski banski upravi v Ljubljani.

— Božastna žena zadušila otroka. V vasi Obrovac v Voivodini je odšla Katarina Johann na vse zgodaj po opravku k sosedu in pustila štiri meseca starega otroka v zibelki samega. otrok se je zbulil in pričel kričati. Pribitela je stara malo Marija Ebenhofer, 55 letna žena, ki trpi na božasti. Vzela je otroka v naročje in ga pričela uječati. Ravnod tedaj pa jo je z nova napadla njena stara bolezen in pri kuhiških vratih je padla v krēh na tla. Padla je tako nesrečno, da je prišel otrok pod njo in ga je tako zadušila. Ko se je malo pozneje vrnila otrokova mati domov, je bil otrok že mrtev.

— Boj za nasip. Ze pred dvema dnevnoma smo poročali pod naslovom »Vas v nevarnosti«, da bi se moral prebivalci vasi Rače preseliti drugam, na svet, ki jim ga je ponudila petrovaradinška občina. Pogajanja pa so se razbila. Sedaj je prišlo že tako dač, da so se prebivalci v skrbinem obupu vrgli pred traktorje in tako preprečili za ves teden nadaljevanje del pri gradnji nasipa. Vodna zadružna Zupanja-Mitrovica je poklicalna med tem oronžišča na pomoci. Orožniki so skušali sprva z lepimi besedami pregovoriti kmete, da bi popustili v svoji trmolagosti, ker pa ni vse skupaj nih pomagalo, so posegli po orožju in ga je prišel otrok pod njo in ga je tako zadušila. Ko se je malo pozneje vrnila otrokova mati domov, je bil otrok že mrtev.

— Državni slepar aretiran. Ze dolgo so se množile pritožbe čez državnega sleparja, o katerih dejanih smo tudi že mi poročali in ki se je klatil po vsej državi ter je izvabljal iz lahkovernih ljudi na zvit in prebrisanja način zadržke. Tekma se začne ob 5 zjutraj in se vrši po cesti Že vas Mlačevje-Krka-Stična (oz. Ivančna gora) — Višnja gora — Grosuplje. Tekmovalci pridejo razne žarnice in električne aparate naprodaj. Teh tvrdk pa v Ljubljani ni. Slepak, ki se je izdajal pod imenom Stehr Jovan, Vojnovečki ali Jovan Dujovič, je zbiral naročila in zahteval znatne are od raznih strank. Tako je sleparil po vsej Srbiji. Vojvodini, Slavoniji, na Sušaku, v Karlovcu, v Varazdinu, v Sloveniji pa, kakor je znano do sedaj, v Celju, Trbovljah in Raibenburgu. V Smederevem

si je dal pri tiskarni Martovič tiskati naročnico. Bal pa se je, da bi ga označila tiskarna na tiskinah izdala, zato jo je spretno zakril s stampiljkom. Vendar pa mu je policija prišla na sled in jo bila v Krusevcu aretiran. Samo ljubljanska policija ima nad 20 tiralcev iz različnih krajev za tem sleparjem. Verjetno je, da je slepar še kje drugje sledaril v Sloveniji in naj zato prizadele stranke prijavil o skodo.

— Po treh letih prijet. Pred približno tremi leti je občinski notar Cedomir Avirovič v banatski občini Oorlovat poneveril večjo vsoto in nato brez sledu izginil. Beckereško okrajno glavarstvo je takoj odredilo strogo preiskavo. Aretiran je bil tudi občinski blagajnik Milan Predič, ki so ga pa pozneje zopet izpustili. Posebno usodepolna pa je bila poneverba notarja Aviroviča za mladega notarjevega namestnika Kauriča. Kaurič je slišal o aretaciji blagajnika Prediča in je bil, ko so ga pozvali k zaslivanju v občinsko hišo, da bo njega zadel enaka usoda. V največjem razburjenju se je Kaurič podal v sosednjo sobo in se tam ustretil. Pozneje preiskava je dognila, da Kaurič s poneverbami v občinskem uradu ni imel ničesar opraviti in da ni zakrivil nobene nerdenosti. Za Avirovičem je sprva manjšala vsaka sled, če nekaj mesecov se zrasneda vest, da je pobegnil v Rusijo. Zahadem je vse prebilav Banata silno iznenadila vest, da se je Avirovič te dni pojaval v Pančevu, kjer so ga takoj spoznali in aretilali. Povedal je, da se je nekaj časa zadrževal pri svoji materi na Hrvatskem, nato pa je pobegnil na Dunaj. Ker mu je medtem zmanjšalo denarja, je Avirovič sklenil, da se vrne v Jugoslavijo.

— Izlenikom v Pariz in sploh na Francosko priporočamo: Francoščino brez učitelja. Malokateri jezik je danes za nas Slovence tako važen kakor francoski. Zlasti preprosteje ljudstvo, ki odhaja v Francijo in v Belgijo za delom, je primorano učiti se tega jezika, ako hoče napredovati in sploh med tujimi ljudmi živeti. Vprav za te preproste ljudi, ki ne morejo obiskovati šol ali tečajev, da se nauči francoščino, je izdala Jugoslovanska knjigarna knjizico »Francoščina brez učitelja«. Priredil je knjizico znameniti učitelj francoščine dr. Stanko Leben na tak način, da je vsakomur, ki se resno in marljivo bavi z učenjem, brez pomoči učitelja možno osvojiti si znanje francoščega jezika. Nazornost, jasnost in preprostost, ki govoriti iz dr. Lebeneve knjige, so najsjajnejši učitelji tudi takemu, ki se z učenjem jezikov po knjigah se nikoli ni bavil in ki je s knjigami vobče imel manj posla. To dragoceno knjizico najtopleje priporočamo najprej našim izseljencem v Francijo in Belgijo ter takim, ki se nameravajo udeležiti tega sestanka, prosimo, da se prislagajo še izseliti. Koristila jim bo mnogo več nego bodo za njih izdali, kajti »Francoščina brez učitelja« velja le 28 Din. Naroča se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

— Pri motenjih v želodcu in črevih, bolčinah v trebuhi, razdraženosti, nervoznosti, omotici, težkem spu, splošnem slabopočutju, zmanjšani moči za delo se doseže olajšanje z dnevnim časom naravne »Franz-Josef« grenčice. Sloviti zdravniki hvalejo izborni lekovitost, ki jo nudi »Franz-Josef« voda v svoji lastnosti kot milo odvajajoče sredstvo posebno polnokrvnim, korupljenim ljudem, trpečim na protinu in hemeroidih. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v vseh lekarinah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Pri motenjih v želodcu in črevih, bolčinah v trebuhi, razdraženosti, nervoznosti,

Življenje v praških kavarnah

Praga ima na stotine kavarn; samo na Václavskem trgu jih je 28. To niso majhne kavarnice in slaboglasne beznice, marveč dvorane, ki zavzemajo po celi nadstropja velikih novih hiš, v katerih je prostora za več sto oseb. Tu se razvija zelo zanimivo življenje. Meseca junija, ko dela dijaštvu izpite, ne najete v vsej Pragi kavarne, kjer ne bi videli po dijaštvu zasedenih miz, a ne za zabavo, marveč zaradi učenja. Tu vidite ves dan dijake in dijakinje, sklonjene nad debelimi knjigami, zvezki, načrti, tako zatopljene v učenje, da ne opazijo nič, kar se godi okrog njih.

Praga postaja vedno važnejše mednarodno dijaško središče. Na praških visokih šolah najdete študente iz skoraj vseh dežel. Toda Praga se temu še ni dovolj prilagodila. Dijaške gospodinje nimajo rade, če so dijaki ves dan doma. Marsikatera gospodinja odda dijaku sobo samo pod pogojem, da ga čež dan vsaj nekaj ur ne bo doma, da se more sobo pospraviti. To je za dijake, posebno za časa izpitov, zelo nerodno. Svojega dragocenega časa ne sme izgubljati, a doma ne more ostati, ako se noče zameriti gospodinji; poiskati si mora torej kje drugod kak kotiček, kjer se more mirno učiti. Tu mu prihajajo na pomoč praški parki in pa kavarnе.

V praški kavarni more dijak naročiti čašo sode ali črne kave in potem ostati v kavarni ves dan pri knjigah. Praga se je v to že vživila in ne prihaja na um nobenemu >plačilnemu ali kateremu koli drugemu natakarju, da bi vas grdo gledal, ker ste se zasedeli. Naspotno so >plačilni pravi očetje dijaštva, ki

po najboljši možnosti skrbe za to, da se morejo dijaki mirno učiti. Vrhu tega jim prinašajo vse >svežec liste, kakor hitro dospo.

V nobeni evropski državi kavarne niso v toliki meri javne čitalnice kakor v Pragi. Velike kavarne imajo na stotine listov iz vsega sveta. Prvi natakar skrbno pazi na to, da so liste vedno >svežic in da jih gostje nemudoma dobe v roke, čim izidejo. Če prihajate češče v eno ter isto kavarno, boste čez tri ali štiri dni dobili svoj list že na mizi, kakor hitro pride sedete.

Kavarna je večini praškega prebivalstva nekak drugi dom; tu zjutraj študirajo, čitajo liste, opravljajo trgovske posle; tam se vrše sestanki, tam po kosišu počivajo ob črni kavi, tam se medsebojno obiskujejo. V kavarni imajo stare dame svoje pogovore, tam pletejo in kvačkajo, mladina pa, seve, koketira in dela svoje načrte. Zvečer postaja kajpada zabava splošna in glasnejša; poleti se tu ustavlajo tišočeri mestnih izletnikov, ki se vračajo iz okolice, pozimi pa obiskovalci gledališč.

Zivljenje Pražanov se v veliki meri razvija v kavarni. Na to se kmalu navadi tudi inozemsko dijaštvu in za mizami v >Slaviji<, >Foeniks<, >Passageic<, >Rokokou<, Waldeku itd. itd. najdete vedno tudi Jugoslovane, Poljake, Ruse, Bolgare, Nemce, Estonce, Litvance, Svede itd., ki so zatopljeni v češi in nemške učbenike. Med njimi pa se neslišno šeta >gospod plačilni<, ki vse vidi in sliši in skrbi za to, da se vsak gost v kavarni počuti domačega.

Hoover vojnemu bogu Marsu: »Le doli navlako, za take stvari nima Evropa več denarja!« (Hoover je sporocil evropskim velesilam, da bo imel moratorij le potem resničen uspeh, ako se bodo izdatki za obroževanje resnično znižali.)

Siameški sestri in davčna uprava

Davčni urad v San Franciscu ima rešiti težko vprašanje. Poslal je bil siameškima dvojčicama Daisy in Violetta Hilton vsaki svoj lastni plačilni nalog za pridobinino. Ti dve sta pa vložili ugovor, češ da sta dve osebi v eni sami in da si služita tudi kruh na gledališkem odru le kot fizična enota. Zato jima gre tudi samo enkratni davek. Dvojčici pa imata sijajne dohodke: do 150.000 Din na teden. In je res: če ne bi bili skupaj zraščeni, bi teh dohodkov ne bilo. Davčni komisar je preudarjal sem in tja, kako bi rešil zapleteno vprašanje, slednjic pa se ga je enostavno ofresel na ta način, da se je sklical na svojo nekompetenco.

Duhovitost v kopališču.

On: »Milostljiva gospodična, vi ste edina zanimiva oseba, ki sem jo tu našel...«

Ona: »Res? Potem pa imate večjo srečo nego jaz!«

»Včeraj ste rekli, da milostljive ni doma,« — se je razredil sluga z računom, »danes pa trdite, da ni doma gospoda. Kdo pa prav za prav tu plačuje račune?«

Služkinja skomigne z rameni: »Tistega, ki bi plačal, ni nikoli doma...«

Novozgrajeni observatorij na Jungfraujochu. Observatorij leži v višini 3500 metrov in je najvišja vremenska opazovalnica v Evropi.

Stolipinov izrek

V našem člančiu o >Spominih Stolipinove hčerec<, ki smo ga priobčili dne 4. t. m., se je vrinila bistvena pomota. Prave Stolipinove besede, ki jih je izrekel v dumi na interpelacijo levičarskih strank, so se glasile: »Vam je potreba velikih pretresov, mi potrebujemo Veliko Rusijo.«

Gandi-jeva soba. Mahatma Gandhi, vodja indijskega naravnega gibanja, se udeleži velike indijske konference v Londonu. Začasa konference bo stanoval v sobi, ki jo vidimo na sliki, pri neki svoji prisotnosti v londonskem predmestju.

Leteča tipkarica

Znamenita londonska tipkarica miss Amy Johnson, ki je lani s majhnim turističnim letalom čisto sama poletela iz Londona v Avstralijo, se peča sedaj še z drznejšim načrtom. Poleteti namerava iz Londona čez Sibirijo v Tokio. Ze lani se je bila po tej poti odpravila na Kitajsko, toda pristati in ostati je morala v Moskvi, ker so bile vremenske razmere skrajno neugodne. Sedaj hoče uporabiti vse svoje tehnike in izkušnje in temu primerno urediti svoj polet na Japonsko. Najnevarnejši del poleta bo oni nad Sibirijo, ki jo mora preleteti v vsej dolžini. Zato posveča v svojih pripravah temu delu največjo pozornost. Sovjetska vlada ji je že izdala dovoljenje za polet in pristanek.

Veliki oltar na 8. evharističnem kongresu v Lille-u. Na kongres je došlo približno tisoč duhovnikov iz vseh dežel.

Wilson in Paderewski

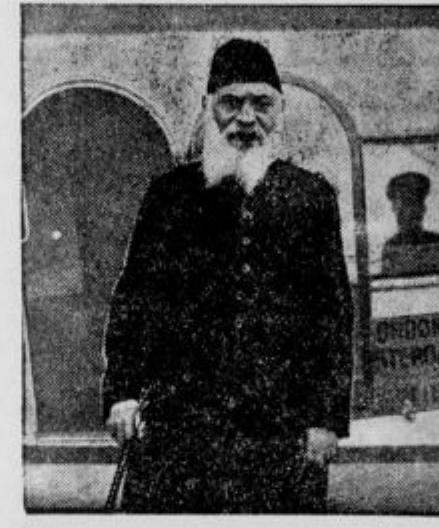
O priliki poznanjskih slavnosti — odkritje spomenika predsedniku Wilsonu — so varšavski listi objavili pogovor z mojstrom Paderewskim, ki je bil začasa svetovne vojne vodja poljskega revolucionarnega gibanja v Ameriki. Paderewski pripoveduje, kako je pridobil predsednika Wilsona za poljsko stvar. Veliki poljski umetnik je prvič obiskal Wilsona, ko sta Avstrija in Nemčija napovedali poljsko samostojnost. Predsednik Wil-

sonmenica je napravila na Wilsona velik vtis. Ob ugodnem trenutku je polkovnik Hous predsedniku predložil spomenico, da bi jo podrobno proučil. Kmalu nato je uvrstil Wilson poljske zahteve, kakor jih je označil Paderewski, med svoje točke na 14. mesto.

Ko čez Sočo še ni bilo mostu

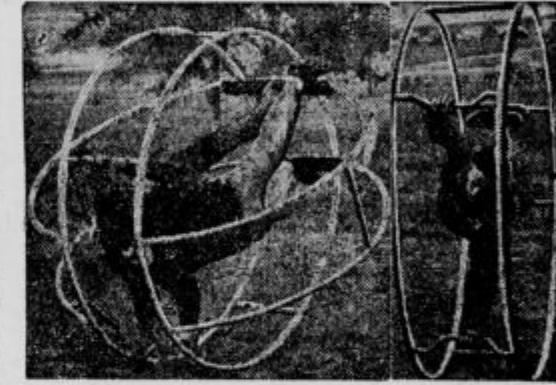
Stotnik Kastelic poroča v svojih spominih:

Dne 18. oktobra l. 1846 se je pripetila v Gorici velika nesreča. Bivši moj součenec, bogoslovec Janez Rekar, moj dobr prijatelj, mi je pisal od tam: Dve stotnji 19. lovškega bataljona, stanujoči na desnem bregu Soče, sta prišli v Gorico k cerkveni paradi. Ko sta se vračali, se je prepejala prva stotnja na brodu srečno čez Sočo. Pri vstopu druge stotnije — blizu 100 mož — se je pa vsililo na brod tudi do 80 civilistov. Na brodu sta bila tudi dva konja. Komaj so se začeli pomikati od brega, sta postala konja nemirna, brcala sta in spravila ljudi v strah. Nemirno so se umikali sem in tja, dokler se ni začel že itak luknasti stari brod na eni strani potapljal.

Sirdar Vallabhbhai Patel, predsednik indijske narodne skupščine, je iz Londona z letalom doprovodil v Berlin.

son je zavzel v pogovoru s Paderewskim napisal temu nemško - avstrijskemu predlogu odklonilno stališče, ker je načrt sploh napisal ameriškim nazorom o demokratični svobodi. Paderewski se je skladal z Wilsonovimi načrti in si s tem pridobil predsednikove simpatije. Paderewski pripoveduje, da se je Wilson na mestu postavil na stališče, da mora dobiti Poljska kot samostojna država svoboden izhod na morje. Polkovnik Hous je kasneje pozval Paderewskega, naj nemudoma sestavi spomenico o poljski samostojnosti. Stvar je bila tako nujna, da je Paderewski na podlagi tostvarne literature sestavil spomenico v teku ene noči. To je bilo v odločnem trenutku, predno je Wilson objavil svoj znatenih 14 točk. Hous je Wilsonu redno vsako jutro poročal. Naučil se je glavnih delov Paderewskijev spomenice na pamet ter jih pri južini in obedu prednašal Wilsonu.

Novo telovadno kolo, ki se ne more prevrniti kadar prejšnje (desno) in nudi večje možnosti za sportne vaje.

Kar se je zlomila brodu ograja in vseh 180 ljudi se je pogrenilo v valovje Soče. Vojakov je utonilo 31, civilistov pa 60, med njimi ženske in otroci. Ta nesreča je povzročila v Gorici veliko grozo. — V tem času je bila vojaška koncentracija v Gorici pod poveljstvom podmaršala grofa Nugenta, ki je imel že čez 70 let. Umrl je v visoki starosti na Trsatu pri Reki, kjer je tudi pokopan v rodinski rakvi.

»Grof Zeppelin« in njegovi polarni potniki. Proti koncu tega meseca odplove veliki nemški zrakoplov »Grof Zeppelin« v polarne predele. Celokupno vodstvo ekspedicije bo v rokah izkušenega dr. Eckenerja (zgoraj levo), predsednika mednarodne družbe za raziskavanje arktičnih krajev. Znanstveno vodstvo je poverjeno prof. Samoiloviču (na sredini), znanemu ruskemu geografu in voditelju »Krasina« pri reševanju Nobilejeve ekspedicije. Ameriško geografsko društvo bo zastopal Ellsworth (desno), strokovnjak za polarno plovbo. Dalje se udeleže ekspedicije (spodaj od leve na desno): potročnik-komander Smith, ameriški oceanograf in zemeljski magnetik; stotnik Bruns, dr. Eckenerjev asistent, in erogeodet inž. Basse.

Bilanca Narodne banke

V nedeljo se bo vršil izredni občni zbor delnictva Narodne banke, kjer bodo razpravljali o računskem zaključku banke za dan 28. junija 1931. Za občni zbor je deponiranih že 30.247 delnic s 3000 glasovi.

Bilanca izkazuje, kakor smo že poročali, 2291.5 (773.5) milijona dinarjev zlate in devizne podlage. Pri tem je upoštevati, da zlata podlaga na koncu leta 1930. še ni bila valorizirana. Nadalje znaša državni dolg 1852.9 (4020.9) milijona Din. Od tega pa je treba odšteti državni delež pri dobičku Narodne banke v znesku 30.6 milij. Din, od tega pa zoper državni delež pri stroških za izdelavo bankovcev v znesku 3 milijonov Din, torej 27.6 milij. Din, zaradi česar se vsota drž. dolga reducira na 1825.4 milij. Din. Depot kovanjenja denarja je znašal 30.3 milij. Din. Ostale postavke so nespremenjene in izkazane v pred par dnevi objavljenem izkazu.

Račun dobička in zgube kaže tele postavke (vse v milijonih Din, v oklepajnih podatki za leto 1930.): upravnim stroški 19.1 (41.3), od tega posebni

izdatki 10.5 (20.6), materialni izdatki pa 8.6 (20.7), amortizacije 3.8 (7.1), odpisi dubioz 5.2 (6.9), tančieme po starem zakonu 8.25 (4.1), državni delež pri dobičku 30.6 (38.7), čisti dobiček za delničarje 20.4 (25.8), od tega so uporabi za vplačilo glavnice 13.5, v drugo polovico leta pa srenee 6.9. Skupni dohodki so znašali 81.9 (123.95); dohodki od menjnih obresti 31.85 (68.4), dohodki od obresti lombardin posojili 7.8 (16.0), obresti državnega posojila 1 milijardo Din 4.2 (7.1), razni dohodki 38.8 (82.5). Iz teh podatkov je razvidno, da je letos dobiček Narodne banke relativno večji kakor lani in bi po rezultatih prvega polletja moral znašati za celo leto 1931. 164 milijonov v primeru s 124 milijonov Din za leto 1930. Zaradi tega in pa, ker so se zmanjšali upravnii stroški, predvsem materialni, se je zvišala tantična, nadalje je državni delež pri čistem dobičku znašal le 8 milijonov Din manj kakor za celo leto 1930. Tudi čisti dobiček, ki je na razpolago delničarjem, je znašel in le za 5 milijonov Din manjši kakor za celo l. 1930.

Poučno potovanje živinorejcev

S sodelovanjem slovenjgrškega kmetijskega referenta je živinorejska zadruga v Slovenjgradcu organizirala veliko poučno potovanje v Avstrijo, ter v naslednjem objavljamo poziv odbora zadruge:

Poučno potovanje živinorejcev priredimo letosno jeseni v organizatorično najnaprednejše kraje Avstrije. Tozadenvno je tudi že poročal v svojem letnem poročilu nedavno predsednik okr. kmetijskega odbora, g. ing. Vrhnik, posestnik iz Pamec.

Potovanje je le zasnovanovo v prvi vrsti za funkcionarje, delujoče člane rodovniških komisij, voditelje in tajnike živinorejskih organizacij — živinorejskih in bikorejskih zadrug, rodovniških odborov, kmet. podružnic in kmet. podružnic sploh — ki so že upostavile smotreno rejsko delo ali pa, ki bodo tako delo v živinorejci čimprej organizirale. Za potovanje živinorejcev iz slovenjgrškega političnega okraja bo okr. kmet. odbor preskrbel tudi nekolikso podpora ter naj bi za kritje ostalih stroškov ubožnejšim živinorejcem — izletnikom, bodočim aktivnim funkcionarjem po možnosti skrbela tozadenvna organizacija. Na svoje stroške tudi na stroške kake gospodarske organizacije se naravnovo potovanju pridruži lahko vsak, za živinorejco vneti posestnik.

Vse kmet. in živinorejske organizacije slovenjgrškega političnega okraja vabimo, da sporočate najpozneje do 20. julija t. l. naslove onih njihovih funkcionarjev ozir. predstavnikov, ki se hočete potovanju z delno podporo okr. kmet. odbora ali na svoje stroške udeležiti. Pripomijammo vendar, da bodo podpore deležni le priglašenci, za katere organizacija jamči, da bodo delo živinorejsko organizatorično. Na svoje stroške se naravnovo lahko priključijo potovanju tudi zanimanci iz vseh okrajov marijadorskoga okoliša bivše Štajerske, iz možirske-gornjegrškega, prevajalskega in marijorskoga okraja, ker se potovanje vrši le v izrazito marijadorskovi okoliši Avstrije. Tudi ti naj poslojijo event. prijave najpozneje do 20. t. m. Na poznejše prijave se vsled sestavljanja potnih listin brčas ne bo moglo ozirati.

Za poučno potovanje je določen naslednji program:

Nedelja, 20. septembra 1931: Prihod v Breže na Koroskem. Zborovanje živinorejcev s predavanjem marijadorskoga živina s posebnim ozirom na rejske prilike in delovanje rejskih organizacij.

Ponedeljek, 21. septembra 1931: Breže—Hirt (pivovarna, vzorno posestvo), Möllbling (govedoreja, prašičerja), Umsdorf (kontrolna postaja, vzorni hlevi), Silberegg (obed, veležganjarna, vzorno posestvo), Gasselhof (mlekarstvo, gnojica, prašičerja), Gösseling, Pliemitschhof in Thalsdorf (kojkereja, govedoreja in prašičerja), Langsee (jezero — pokrajine), Breže.

Torek, 22. septembra 1931: Breže—Zwatzhof (lesna industrija in ekonomija), Grades (plemenski sejem), obed, ekonomija in žganjarna Maierhofen-Nagele, St. Stefan (rejsko središče), Breže.

Sreda, 23. septembra 1931: Breže—St. Salvator (velika razstava zvez živinorejskih zadrug) ekonomija Höfl-Rauhenwald in Guldendorf (rejsko središče), Breže.

Cetrtek, 24. septembra 1931: Breže—Teumarkt (jubilejna razstava gornještajerske marijadorskoga rejske zvez), Breže.

Navedeni program se bo po potrebi spremeni. O prilikah razstav se bo lahko izvršil tudi nakup plemenške živine. — Vse prijave in tostvarne dopise se poslati na naslov:

Fr. Wernig, Slovenjgradec.

Indeks cen Narodne banke. Pravkar smo prejeli indeks cen na debelo za mesec junij 1931, katerega je objavil odbrek za gospodarske studije Narodne banke. Indeks kaže, da so cene v juniju v primeri z majem ponovno popustile in je znašal celokupni indeks 73.8 (cene v letu 1926. so vzete za podlago kot 100). Vsi indeksi posameznih skupin so popustili, in sicer: rastlinski proizvod od 80.5 v maju na 77.8 v juniju, živalski od 78.2 na 71.7, mineralni od 77.5 na 77.4, industrijski od 79.0 na 71.7. Zaradi tega je skupni indeks padel od 75.4 v maju na 73.8 v juniju. Prav tako izkazujeta padec v primeri z majem indeksa cen izvoznih in uvoznih proizvodov. Tako je znašal indeks izvoznih proizvodov v juniju 73.7 (74.5 v maju), indeks uvoznih proizvodov pa 70.1 (70.4).

40. redni občni zbor Zadruge hotelirjev, gostilničarjev, kavarnarjev, izkuharjev in žganjeteljev v Ljubljani se bo vršil v četrtek dne 16. julija ob 15 v gostilničnih prostorjih g. Fr. Kavčiča na Privozu št. 4 po slednjem dnevnem redtu: 1. Načrtov. 2. Citanje zapisknika zadnjega občnega zabora. 3. Poročilo o delovanju zadruge. 4. Poročilo o računskem zaključku za leto 1930. in poročilo revizorjev. 5. Proračun za leto 1931. 6. Volitve: a) načelnika, b) načelnika namestnika, c) osem odbornikov, d) štirih namestnikov, e) dveh pregledovalcev računov. 7. Slučajnosti. — Po končanem občnem zboru zadruge se bo vršil ravnotam ob 16 občnih zboru bolniške blagajne članov zadruge s slednjim dnevnim redom: 1. Citanje zapisknika lanskoga občnega zabora. 2. Statistično poročilo. 3. Računski zaključek za leto 1930. 4. Raznofernosti.

Borza

Ljubljana, 10. julija 1931.

Denar

V današnjem deviznem prometu so bili živnostni tečaji Curiha, Dunaja, Londona, Newyorka in Prague, dočim so druge devize bile slabše. Promet je bil znaten posebno v devizi Praga. Vse zaključene devize z izemo Trsta je dala Narodna banka.

Ljubljana, Amsterdam 2273.68—2280.52, Berlin 1330.56—1343.58, Bruselj 788.39—790.75, Budimpešta 986.72—989.68, Curih 1095.75—1099.05, Dunaj 798.86—798.26, London 274.87—275.69, Newyork 5637.04—5654.04, Pariz 221.34—222, Praga 167.21 do 167.71, Trst 295.73—296.63.

Zagreb, Amsterdam 2273.68—2280.52, Dunaj 788.86—796.26, Berlin 1330.56—1343.58, Bruselj 788.39—790.75, Budimpešta 986.72—989.78, London 274.87—275.69, Milan 295.78—296.63, Newyork kabel 5648.04—5654.04, ček 5637.04—5654.04, Pariz 221.24—222.00, Praga 167.21—167.71, Curih 1095.75 do 1099.05.

Skupni promet brez kompenzacij 4.8 milij. Din. Belgrad, Amsterdam 2273.68—2280.52, Berlin 1330.56—1343.58, Bruselj 788.39—790.75, Budimpešta 986.72—989.68, Curih 1095.75—1099.05, Dunaj 798.86—796.26, London 274.87—275.69, Newyork 5637.04—5654.04, Pariz 221.34—222, Praga 167.21—167.71, Trst-Milan 295.73—296.63.

Curih, Belgrad 9.10.75, Pariz 20.20, London 25.08, Newyork 515.45, Bruselj 71.95, Milan 26.99, Madrid 47, Amsterdam 207.50, Berlin 122.29, Dunaj 72.45, Stockholm 138.20, Oslo 138.05, Kopenhagen 138.06, Sofia 3.725, Praga 15.26, Varšava 57.75, Budimpešta 90.02, Atene 6.68, Carigrad 2.445, Bucarešta 3.07, Helsingfors 12.97.

Dunaj. Dinar na notira deviza 12.56/4, valuta 12.55.

VREDNOSTNI PAPIRJI

Danes je bila za državne papirje tendenca znotiz nazadnjoča. V Zagrebu je priso do zaključkov samo v vojni škodi ter dolarskih papirjev. Tečaji so za vojno škodo popustili, čvrstejsi pa so bili za dolarske obveznice DHB. Bančni papirji beležijo običajne zaključke v delnicah Union in Jugo banke po nespremenjenih tečajih. Nadalje je bila zaključena Poljo banka po 53 in 53.50. V ostalih bančnih papirjih ni bilo sprememb. Nekaj več prometa je bilo v industrijskih papirjih, med katerimi beležijo zaključke Vevče po 120, Drava po 135, Osječna Sečerana po 245 in Danica po 65. V ostalem ni bilo sprememb.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 90.50 bl., 7% Bler. pos. 80.50 bl., Celjska pos. 150 d., Ljublj. kred. 120 d., Praštediona 950 d., Kred. zavod 195 den., Vevče 120 d., Stavbna 40 d., Ruše 145 d.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 84.50—85.50, agrarji 47—49, vojna škoda ar. 389—390 (390, 389), kasa 388—390, 7. 388—389 (389), 12. 391—396, 8% Bler. pos. 90—90.50 (90), 7% Bler. pos. 79.75—80.25 (80), 7% pos. Drž. hip. banke 80.25—81 (80.50), 6% begl. obv. 62—63.50. — Bančne delnice: Ravna gora 61—75, Hrvatska 50—60, Katolička 33—35, Poljo 53.50—55 (58, 53.50), Kreditna 121—128, Union 163—165 (163), Jug 67—68 (67), Lj. kred. 120—123, Medjunarodna 68 den., Narodna 6350 d., Obrtna 36 d., Praštediona 957.50—965, Srbska 190 do 192, Zemaljska 120—122. — Industrijske delnice: Nar. sum. 25 den., Gutmanni 112—117, Slavonija 200 d., Demica 65—70 (65), Pivara Sar. 210 bl., Drava 235—236 (235), Sečerana Osiek 245—255 (245), Nar. ml. 12—15, Brod. vag. 50 bl., Vevče 120 do 123 (120), Isis 41—46, Ragusea 300—340, Oceania 190 den., Trboveljska 254—265.

Belgrad. Narodna banka 6700—6900, 7% inv. pos. 86 bl., agrari 46.75—49, vojna škoda 389—390 (389, 388.50, 388.75; 300 kom.), 12. 400—401 (400; 500 kom.), begl. obv. 61.75—62.50, 7% Bler. pos. 80 (1000 dol.), 7% pos. DHP 79—80.

Notacije drž. papirjev v inozemstvu: London: 7% Bler. pos. 79.75—80. Newyork: 8% Bler. pos. 88.50—90, 7% Bler. pos. 79.50—80, 7% pos. Drž. hip. banke 76.875—79.625.

Dunaj. Don. sav. jadr. 92.90, Wiener Bankverein 14.90, Creditanstalt 16, Escomptegees 150.15, Zivno 81, Alpine 14.60, Trboveljska 31.50, Rima Murany 42.30.

Zitni trg

Cvrsta tendenca na zitnem trgu traja nadalje in so cene učvrstite. Za načrte krajne se največ truje baranjsko in sremsko blago, ki je letos izvršne kakovosti. Tako se je danes trgovalo sremsko blago po 175, baranjsko 84 kg 1/4% pa do 180. Moka (stara) stane po kvaliteti od 285—320, novo blago pa bo priso na trg čez 14 dni. V jemanju letino ni bila nič kaj dobra, tako glede kolitine kakor v kakovostenem oziru. Hektoritska teža znaša 63—64 kg, pivovarski jemanji pa nekaj več. Za pivovarski jemanji zahtevajo 165—170, za ostali jemanji 100—105. Za oves zahtevajo 150.

Konference jugoslovenskih žitnih borz. Danes se vrši v Belgradu v prostorjih tamkajšnje borze konference jugoslovenskih blagovnih borz, ki bo razpravljala o novo nastalem položaju na naših borzah z zakonom o monopolu izvoza in uvoza pšenice ter moke z dne 27. junija. Za ljubljansko borzo se udeleži te konference njen tajnik dr. M. Dobrila.

Novi Sad. Pšenica: sr. nova 78/79 kg 167 1/2 do 172 1/2, sr. nova 79/80 kg 172 1/2—175, slav. nova 78/79 kg 170—172 1/2. Oves: bč. sr. slav. 160—165. Ječmen: bč. sr. slav. novi 64 kg 97 1/2—100. Vse ostalo neizpremenjeno. — Promet: pšenica 28 1/2 vagonov, ječmen 1 vagon, koruza 12 vagonov, moka 10 vagonov. Tendenca: neizpremenjena.

Sombor. Pšenica: sr. 78 167 1/2—172 1/2. Oves: bč. sr. slav. 160—165. Ječmen: bč. sr. slav. novi 92 1/2—95. Koruza: bč. 95—97, avgust 96—98, Ladja Donava Sava 96—98. Moka: bč. 00 200—280, 2. 245—260, 5. 235—250, 6. 225—235, 7. 175—190, 8. 120—125. Otrobi: bč. 115—120. Vse ostalo neizpremenjeno. Tendenca: mirna. — Promet: 99 vagonov.

Budimpešta. Tendenca: negotova. Promet: milen. — Koruza: julij 13.54—13.65, zaklj. 13.54 do 13.55; avgust 13.58—13.65, zaklj. 13.58—13.60; september 13.65; maj 11.98—12.08, zaklj. 12.07—12.08.

The GENERAL TIRE The GENERAL TIRE

MALI OGLASI

Vsaka drobsna vrstica 150 Din ali vsaka beseda 50 par.
Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo više.
Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjam.

Službodobe

Kovaškega vajenca
z vso oskrobo v hiši, takoj sprejemem. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 7791.

Učenca

s primerno šolo izobražbo sprejme na 3 letno učeno dobo A. Šušnik, železnina, Ljubljana.

Trgov. vajenca

s primerno šolsko naobr., prejem takoj v specifično trgovino. — Viktor Šober, Ljubljana, Sv. Jakoba trg 4.

Cevljari. pomočnik

kateri je sposoben tudi finejšega prikrovjanja po meri, dobi stalno službo pri Jos. Pogačar, Kamnik.

Učenca

v trgovino z mešanim blagom z oskrbo, sprejme večja trgovina na Gorenjskem. Starost od 14 do 15 let. Starejši ne pridejo v poštev. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Gorenjsko« št. 7797.

Prodamo

Dva skobelnika (Hobelbank), nova, prodam, večje za 600 Din., manjše za 500 Din. — Franc Mušič, mizar, Mengš.

Kupimo

Zobata kolesa za vodno napravo, kupim. Ferdo Laznik, Radče.

Železno posteljo

z čimnim vložkom in modrocem, ali brez, kupim. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7832.

Podleskovo seme

(colechicum autumnale) v vsaki množini kupuje Gospodarska zveza v Ljubljani.

Kozarce

(Römergläser) kupim. Ponudbe z veličino in količino na upravo »Slovenca« pod »Kozarci« št. 7830.

Kupijo se

tri ženske narodne noše z aubami. Ponudbe s ceno na upravo »Slovenca« pod Šifro »Narodna noša« št. 7806.

Srečke, delnice, obligacije

kupnje Uprava »Merkur«, Ljubljana - Šelenburgova ulica 6. II. nadstr.

Smo kupci

za trofazni

električni motor

na vrtlini tok 220 Voltov od 20 do 25 KW. — Ponudbe na upravo lista »Slovenec« pod št. 7723.

Vnajem

Trgovski lokal

ali že vpeljano špecijsko trgovino vzamem v najem. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Trgovski lokal« št. 7827.

Prostori za obrt

v cvetočem industrijskem kraju, centralna lega, se oddajo v najem. (Prostori so v prvem nadstropju.) Dopisi na upravo »Slovenec« pod »Obri« št. 7842.

Pouk

Čamernikova šoferska šola

Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto). Prva oblast. koncesjonirana. Prospekt št. 16 zastonji. Pišite ponj!

Stanovanja

Stanovanje sobo in kuhinjo, v novi hiši, oddam. Virant, Izanska 70.

Soba

lepo opremljena, zračna, z elektriko in parketom, se takoj odda. Dvojakova ulica 3, III. nadstr., levo.

Odda se

s 1. avgustom prazna ali opremljena soba, v lepi mirni vili v bližini mesta, osebi krščan. naziranja. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 7828.

Več stavbnih parcel

pet minut od cestne železnice se proda pod 35

do 40 Din za m². Naslov

v upravi »Slovenec« pod

št. 7714.

do 40 Din naprej, dobite pri »Luna«, Maribor — Aleksandrova cesta 19. Poštna naročila točna.

Na Bledu

iščem stalno stanovanje

najraje v Gradu, obstoječe po možnosti iz 2 sob,

kuhinje in shrambe. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 7738.

stanovanje

3—4 sobno, z elektriko, vodovodom in drugimi pritlikinami iščem v mestu Ljubljana. Ponudbe z navedbo stana na upravo »Stanovanje« št. 7631.

Stanovanje

2 sobi, kuhinja, predsoba, logia z autogarazo ali posamezno, v bližini Sv. Krištofa se odda za sept. Pisemne ponudbe z navdovbo cene na upravo »Slovenec« pod »Telefon v hiši« št. 7731.

stanovanje

v cvetočem industrijskem

kraju, centralna lega, se

oddajo v najem. (Prostori

so v prvem nadstropju.)

Dopisi na upravo »Slovenec« pod »Obri« št. 7731.

v hiši« št. 7731.

>SLOVENEC, dne 11. julija 1931.

Dvoje stanovanj

v bližini Strelške ulice oddam mirnim strankam za mesec avgust. Eno: dve sobi, kabinet in kuhinja; drugo: dve sobi, kuhinja in kopalinica. Naslov pri upravi »Slovenec« pod št. 7699.

Hišo

ob dolenski proggi, vzemam v najem ali tudi kupim. Dopise na upravo Ptuj, obžalujem žaljivke, s katerimi sem žalil g. Ignaca Emeršiča, gostilničarja istotam ter se mu zahvaljujem za odstop od otožbe. — Ptuj, dne 24. junija 1931. Ignac Mužek.

Izjava

Podpisani Ignac Mužek, v Spodnjem Bregu pri Ptuju, obžalujem žaljivke, s katerimi sem žalil g. Ignaca Emeršiča, gostilničarja istotam ter se mu zahvaljujem za odstop od otožbe. — Ptuj, dne 24. junija 1931. Ignac Mužek.

Kurja očesa
Najboljše sredstvo proti kurjim odesom CLAVEN je mast

Priporočajte povsed dnevnik

SLOVENEC

Ajdo za seme najlepšo sivo in črno pri Sever & Komp., Ljubljana, Gospodarska cesta št. 5.

Mlinarji!

Rz. proso, ajdo in jednostavno kupite načinecne pri A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24. Veletrgovina žita in moka.

Objave

Prevzem trgovine

V prometnem trgu Notranjske se vsled bolezni proda trgovina z mešanim in manufakturnim blagom. Trgovina je zelo dobro vpeljana in stoji na najbolj prometni točki. — Prevzame se lahko takoj, potreben kapital 200.000 Din. Resne ponudbe je poslati na upravo »Slovenec« pod »Sigurna bodočnost« št. 7841.

Tobačna tovarna

v Ljubljani bo prodala na javni ustveni licitaciji, ki se bo vrnila dne 30. julija t. l. ob 11 dopoldne, eno mostno tehnico, nosilnosti do 5000 kg. Interesentom so tehnica in dražbeni pogoji na vpogled v ekonomatu Tobačne tovarne med uradn. urami.

Razno

Poziv

Anton Ivanc in Julka Grebenec, bivša posestnika vile v Majšpergu št. 34 pri Ptujski gori, a sedaj neznanega bivališča, naj se takoj javita v lastnem interesu radi izpraznitve prostorov pismeno novim lastnikom na znani naslov v Beograd, ker se bode drugače izročila radi dežajnice cela zadeva prijstnemu sodišču.

Vinotoč

Rupena, Koški toči dalje po Din 8. — liter.

Kopalne čevlje

od 20 Din naprej, dobite pri »Luna«, Maribor — Aleksandrova cesta 19. Poštna naročila točna.

Ia sveže hruške

kg po Din 4.50, omote po 30 kg franko vsaka železniška postaja pošiljati: G. DRECHSLER, Tuzla — Bosna.

je izredne važnosti, da stalno zasledujete gospodarska in druga poročila v dnevniku »Slovenec« in pregledate tudi njegov oglaševalni del. Trgovcu in obrtniku, pa tudi potovedcu je najboljši svetovalec »Slovenec«. Naroča se pri upravi v Ljubljani ali pri njenthodružnicah in zastopnikih

Direkcija rudnika Velenje razpisuje za dan 20. julija 1931 ob 11 nabavo:

10.000 kom. krajnikov

Pogoji se dobre pri podpisani Iz pisarne Direkcije Državnega rudnika Velenje.

VI 17.07.31-1

Razpis

Mestno načelstvo v Ljubljani razpisuje oferjalni licitacijo za zgradbo novega železobetonskega mostu čez Gradačico pred trnovsko cerkvijo.

Ponudbe je treba pod običajnimi pogoji vložiti pri mestnem gradbenem uradu Nabrežje 20. septembra do četrtega, dne 16. julija 1931 do 11 dopoldne.

Istotam se dobre razpisni pripomočki od 13. julija dalje.

MESTNO NAČELSTVO V LJUBLJANI,

dne 8. julija 1931.

Zupan: Dr. Dinko Puc l. r.

Z ozirom na časopisna razpravljanja o določilih Zakona o likvidaciji agrarne reforme na veleposelitvi od 19. junija 1931, katera razpravljanja deloma ne odgovarjajo ciljem in duhu zakona, sporočam, da imam od 1. 1925. ozi. 1. 1927.

informacijsko oziroma gospodarsko pisarno za šumsko gospodarske in agrarne reformne zadeve

Ljubljana, Zrinjskega c. 15. Telefon 22-91.

Ing. ANTON SODNIK, avtor Šum. inženjer in sodni izvedene

BAJDA IVAN

I. aranžer Mestnega pogrebne zavoda

v petek, dne 10. t. m., po daljšem trpljenju, previden z tolažili svete vere, mirno in Bogu vdano umrl.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v pondeljek, dne 13. julija 1931 ob 3 popoldne izpred hiše žalosti, Prečna ulica 2, na pokopališču k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 10. julija 1931.

Zalujoče rodbine:

Bajda, Gabršek, Ullrich.

Naznanjam pretužno vest, da je naš blagi soprog, predobri in ljubljeni oče, stari oče, nast in stric, gospod

Trojica niti za hip ni pomislila, da je zapisana smrti, niti se niso brigali za vprašanje, ali se ne bi utegnila najti kaka rešitev. Docela jih je prevzelo navdušenje za neizčrpna raziskavanja.

Seveda je topot vzel vsak pločico ebenovine in pisalo s seboj. Postali pa so zopet lahkomislni, kajti pustili so težke usnjate rokavice v kabini ter se zadovoljili s tem, da so si na rokah umetno kožo pojavili. Če si bodo torej želeli svoje vtise povedati, si bodo kar napisali, ker je gorovica na mesecu neznama. Zopet so ostrmeli. Pogledali so naokoli, pa zdelo se jim je, da je obzor čisto drugačen, dosti bolj omejen ko na zemlji. Korus je skomignil z rameni, okorno stresel svojo spačeno glavo, nato pa svojo pallico uporabil kot skakalno palico, se ob nji pognal in z enim samim skokom priletel na skalo, kot hiša visoko. Američan skoči za njim, nato pa še Egon.

Elektrifikacija Kočevja

Važna seja kočevskega občinskega sveta

Kočevje, 9. julija.

Snoči se je vršila seja mestnega občinskega odbora, ki je sklepala o najvažnejšem vprašanju, ki je že dolga leta bilo eno bistvenih vprašanj ne samo Kočevja samega in bližnje okolice, manjši vsega kočevskega okraja. Vprašanje elektrifikacije mesta Kočevja je bilo odprtje že dolga leta, vendar se dosedaj ni mogel odločiti še noben občinski odbor, da bi se izjavil za načrt, ki bi bil v splošno korist vsega prebivalstva. Na današnji seji je odločitev padla in se bo mesina občina, kakor celotni okraj pridružil banovinski elektrifikaciji, čeprav je eksistirala druga možnost priključitve na tukajšnjo že obstoječo elektrarno, ki jo je l. 1929 zgradila Trboveljska premogokopna družba na našem rudniku.

Sejo je otvoril župan, višji finančni svetnik M. Kostanjevec, ki je uvodoma izrazil svoje zadovoljstvo, da se je izpopolnil odbor v toliko, da je zasedel podzupansko mesto g. ing. France Stiglic. Nato je prešel na prvo točko dnevnega reda: elektrifikacija mesta Kočevja. K tej točki je podal pred zbranim plenumom obširen in izčrpen referat odvetnik dr. Janko Lavrič, ki je izvajal v bistvu sledeče:

V Kočevju je nujna potreba po močni in mestu primerni luči. Dosedanja elektrarna, ki ima le istosmerni tok, ne zadošča več. Zato je mestna občina bila prisiljena, da gleda na to, da se priključi kaki večji elektrarni, ki bi bila v stanu oddajati mestu dobro luč po zmerni ceni. V to svrhu sta se ponudili dve strani. Na eni strani Trboveljska premogokopna družba, na drugi strani banovina po svojih kranjskih deželnih elektrarnah. Obe stranki sta stavili svoje ponudbe, katere referent točno navaja. Njemu se zdi ponudba kranjskih deželnih elektrarn mnogo ugodnejša, zlasti če pomislimo na to, da bi v slučaju priključitve na KDE bila elektrificirana tudi vsa kotlina od Grosuplja preko Vel. Lač in Ribnice do Kočevja in od tu še naprej do Kolpe. S tem bi bilo ustrezeno prebivalstvu v teh krajih, ki bi na ta način prišli do cenene in dobre

luči. Pri vsem vprašanju gre torej za vprašanje elektrifikacije celotne Dolenjske. Ponudba od strani TPD je nejasna, ko govorji o popustu 5 oziroma 10%. Za njegov predlog govorji cena toka, ki je za skoraj 1 Din pri vsaki kilovatni uri nižja, kakor pri Trboveljski premogokopni družbi. Zato stavlja ob koncu svojega referata občinskemu odboru sledeči predlog: Občinski odbor sprejme ponudbo za dobavo toka, preureditev električnega omrežja in vodovoda, kakor jo je stavila banska uprava, da Kranjske deželne elektrarne preuredi omrežje in modernizirajo vodovodno napravo tekom letošnjega leta ter dobavijo trofazni tok najkasneje do konca oktobra 1932 leta pod pogojem, kakor jih vsebuje ta ponudba.

Po končanem referatu se je vnela dolga pažljivna debata, v katero je posegla večina odbornikov. Takoj po početku sta se izjavila za ponudbo trbovelske družbe odbornik g. Verderber in svetnik g. Ganselmayer. Odbornika šol. upravitelj g. Al. Peterlin in šolski nadzornik g. Božič Betriani sta v svojih izvajanjih povdraljala prednosti ponudbe KDE, ki pride v poštev kot znatno boljša in ugodnejša za občino, kakor za celotni kočevski okraj. Oba se strinjata s predlogom g. dr. Lavriča.

Dr. Sajović, banski svetnik, poudarja, da se ne strinja niti z eno niti z drugo ponudbo, pač pa naglaša prednosti, ki jih ima ponudba banovine napram trboveljski.

Ker so nekateri odborniki predlagali glasovanje po listkih, je župan g. Kostanjevec nujno predlog odločno odbil in odredil javno glasovanje, pri katerem so se izjavili za priključitev na Trboveljsko premogokopno družbo sledeči gospodje: R. Ganselmayer, dr. Ivan Sajović, G. Verderber, R. Erker in Dornig. S tem je bilo postavljeno razmerje 5:5. Treba je bilo odločiti g. župana, ki je na to izjavil, da mora radi narodno-gospodarskih ozirov glasovati za ponudbo banovine. S tem je predlog dr. Lavriča zmagal in odločitev je padla: zmagale so Kranjske deželne elektrarne.

S pogorišča v Mlaki pri Kranju.

Velika nesreča pri žaganju drva

Komaj dobil zasluzek, se je že smrtno ponesrečil

Ljubljana, 10. julija.

Davi ob pol 8 se je pripetila v severnem delu Ljubljane pretresljiva nesreča pri žaganju drva. Ta nesreča je zahtevala življenje enega delavca, dalje se je pri tej nesreči en delavec težko, a za življenje k srči nenevarno poškodoval, en delavec pa je dobil lažje poškodbe. Nesreča je vzbudila med prebivalstvom globoko sočutje z nesrečnimi žrtvami.

Trgovec s premogom in z drvmi g. Dominik Čebin ima v Pokopališki ulici štev. 4 svoje

skladišča. Danes je dal trgovec poklicati žargare, da bi mu sezagali tri skladovnica metrskih drv v polenu. Delo je oddal tvrdki Žitnik na Ižanski cesti. Ta tvrdka je poslala s cirkularko delavca Viktorja Lahajnerja in Ivana Lapajneta na delo. Čebinov poslovodja Pavel Turk pa je tema dvema dal za pomoč še domačega delavca Ivana Urankarja. Vsi trije so z delom pričeli davti ob 7. Poslovodja Turk je delavcem še naročil, naj bodo previdni in naj žaganjo tako, da bodo najprej sezagali vrhnje plasti vseh treh skladovnic, nato pa šele nižje plasti. Ali delavci so si hoteli delo najbrž nekoliko olajšati, da bi jim ne bilo treba jemati drve ſe z druge in tretje skladovnice, ter so sezagali najprej vso prvo skladovnico, ostali dve pa so pustili nedotaknjeni. Ko so približno ob pol osmih hoteli načeli drugo skladovnico, se je pripetila nesreča. Druga skladovnica je namreč izgubila ravnotežje in s v velikim hruščem pada na delavce in jih pokopal pod seboj. Delavci niso utegnili zaklicati na pomoč. Vendar pa je hrušč slišala žena poslovodja ga, Angela Turk, ki je stekla k drvarju. Tako je spoznala, kaj se je pripetilo. Pričela je klicati na pomoč in pa takoj sama pričela razmetavati polena. Pribiteli so se drugi ljudje in v nekaj minutah so bili vsi trije delavci odkopani. Prizor je bil grozno. V mlaki krv je ležal nezavesten Ivan Lapajne, poleg njega pa Ivan Urankar. Delavec Viktor Lahajnar pa se je sam pobral. Lapajnetu so težka drva razbila črepino in ga poškodovala po vsem telesu. Tako mu je bil udri prsti koš in ranjeni in zmečkani vsi udje. Delavcu Ivanu Urankarju so drva hudo poškodovala glavo in ga ranila po rokah in nogah. Livo nogu mu je povsem zmečkalo. Delavec V. Lahajnar, ki je stal nekoliko vstran, ko se je nesreča pripetila, pa je dobil lažje poškodbe po rokah, nogah in hrbitu. V bližini Čebinovega skladišča se nahaja posestvo lesne tvrdke Ilirije (Skrbec in Bartol). Od tam so telefonirali po reševalni avto, ki je najprej prepeljal nezavestnega Lapajneta v bolnišnico. Drugi reševalni avto pa je prepeljal v bolnišnico Urankarja. Čebinov delavec Ivan Urankar je star 32 let in stanuje tam, kjer se je nesreča pripetila, t. j. v Pokopališki ulici 4. Delavec Viktor Lahajnar pa je odsel sam v Okrožni urad, kjer so ga zdravnik obvezali.

Najhujše ponesrečeni Ivan Lapajne se vse dopoldne ni zavedel in je ob četrtna dve po polnoči izdihnih. Lapajne je šele davi nastopil službo pri Žitniku. Baje je iskal dela dalj časa. Niti v bolnišnici niti drugim oblastem niso znani njegovi točni podatki. Ker ima razbito glavo, tudi ni možno sklepati vsaj približno na njegovo starost. Tudi ni točno znano, od kod je doma. Baje je doma iz Šent Jurja pri Mirni peči na Dolenjskem. Če ima kakšne sorodnike ali znanke, ki bi vedeli o njem kaj natančnejšega povedati, naj se zglaše v bolnišnici. Lapajnetova tragedija je resnično tragedija bednega delavca. Komaj je dobil zasluzek, že mu vzame nesrečen slučaj življenjel.

bila tudi vsa železna armatura, ki bo držala vso betonsko konstrukcijo. Davi ob 4 zjutraj so začeli delavec z vso naglico. Vse jutro in dopoldne so vozili betonsko mešanicu z vozičkom, ki razmetavajo, daččili in gladili. Ob pol 5 popoldne je bil ves lok začet, manjkali so le še ozki pasovi ob tečajih. Za ta beton uporabljajo seveda le najboljši cement, ki ga mesejo v razmerju 1 : 4 z izpranim prednatim peskom. Vse betonske mešanice so porabilo za lok dobično 50 kubičnih metrov.

Majdica se lišpa.

Majdica se pripravlja z mamico za izprehod. Obleče čisto opravc in v resnici dražestno izgleda. Med potjo vsi znanci občudujejo njen novo oblekco. "Saj ni nova, samo s Schichtovim Radionom je oprana" odgovarja ona vsa ponosna in vsi se z odobravanjem smejejo malo Majdici.

SCHICHTOV RADION PERE SAM IN VARUJE PERILO ZAJAMČENO BREZ KLORA

Po suhem cerkniškem jezeru

Cerknica, 10. julija.

Že slavni Valvazor je v svojem odlčnem popisu vojnoline Kranjske opisal natančno vse zanimivosti in čuda Cerkniškega jezera. Njegovo delo o Cerkniškem doseglo le še eno, vse ostali popisi pa se povečini naslanjajo na Valvazorja in lastne kratke izkušnje. Zato ni čudno, da je Cerkniško jezero do danes ne rešen problem za geologa in povečini neznanoto čudo na naši izletniki. Večina tistih, ki pride gledat Cerkniško jezero, gre do nasipa pri vasi Dolnje Jezero. Tam vidi obsežno lužo in s tem je Cerkniško jezero odpravljeno. Pa pustimo krasote Cerkniškega jezera tedaj, ko poplavila površino 30 kvadratnih kilometrov, in si ga oglejmo sedaj, ko je usahinilo.

Skoro po vsej dolžini je agostno zarastlo s trsje in bijjem, ki sega do višine 2 metra in pol. To trsje raste spomladni iznad vode in kmetje se vozijo čolnu po jezeru in kose trsje, ki raste iz vode. Potem, ko jezero vpadne, pa izgleda tako pokoseno trsje kakor meter visoko strnišče. V večjih globinah, kjer trsje ne raste več, pa raste celo ped debel vodni mah, ki je temnozelene barve. Ko pa voda vpadne, ga pa solnce povsem obeli, tako da izgleda pokrajina, pokrita s tem mahom, prav tako, kakor da bi zapadel sneg. Sedaj teče po jezerskem dnu le še majhen potoček Stržen, ki pa ponikuje že v Veliki ponikovalnici nekako sredi jezera. Sem in tja stoji v ilovnatih globokih jarkih nekaj temnozelenskih luž, polnih žab in mladih ribic. Tam naletis tu in tam tudi na čaplje, ki se goste z mastnimi zabijimi kraki.

Ogromne vodne mimožine, ki so zbrane v jezerski kotanji, pa proti koncu pomladni odtekoj vedno hitreje skozi neštečo ponikovalnico. Zapadni rob jezera je vseskozi prevrtan kakor

kmetje so si morali nabaviti čolne, kajti veča poplavila tam celo mesto. Zato je važno vprašanje, če se izsuševanje Cerkniškega jezera sploh izplača, zlasti se zato, ker pri doseganjem hitrem odtekjanju pogine mnogo več rib kot doslej.

Ponikovalnica Velika bubarica; v ozadju vidimo do 2 metra in pol visoko traje.

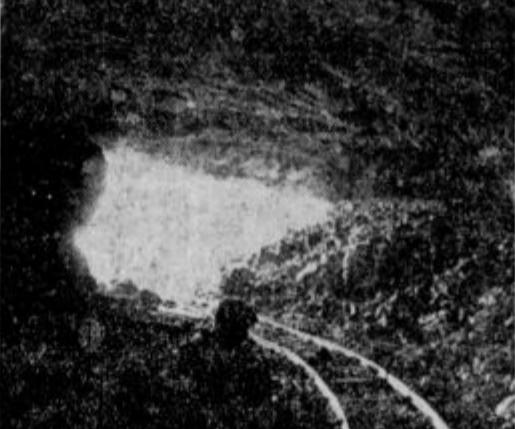
Sistematsko urediti odtekjanje vode iz Cerkniškega jezera pa najbrže nikdar ne bo mogoče, saj je jezero na pravem rešetu ponikovalnici, od katerih so zlasti znane Rešeto, Vodnica, Retje, Mala in Velika ponikovalnica, Mala in Velika bubarica ter Skedenjca. Rešeto je n. pr. velik kompleks ponikovalnic, skozi katere teče globok jarek, ki se vije v silno stisnjene S-krivuljah. Pobočja jarkov pa se bele vsa v snegu vodnega mahu. Izredno globoki sta Velika in Mala bubarica, kjer se gajo spranje med skalami do 8 metrov globoko pod tankajočno dno jezera. Skedenjca je pa vsa pokrita na debelo s polomljениm suhim trsjem, ki leži ponekod po pol metra debelo.

Jezero s svojimi ponikovalnicami je zlasti sedaj, ko si je mogoče ogledati vsako ponikovalnico ob blizu, zelo zanimivo. Užival pa bo seveda le tak turist, ki ima smisla za cudovite igre narave.

Vlak povozil otroka

Konjice, 9. julija.

Včerajšnji vlak, ki odhaja iz Konjic okrog 16. je blizu Prežigala povozil 4-letnega Izidorja Cegnarja. Odrezalo mu je levo nogo pri gležnju. Do nesreče je prišlo tako-le: Mati je delala na polju in vzel s seboj tudi otroke. Ti so se nekaj časa igrali ob Dravinji v njeni bližini in dva sta pri vozičku pozneje zaspala. Izidor pa se je neopazeno oddalil in zašel na železniško progro, kjer je med tračnicami tudi zaspal. Strojevodenja je skušal takoj, ko je zagledal ležečega otroka, vlak ustaviti, a bilo je že prepozno. Sreča pa tudi že druga slabla stran izsuševanja. Radi razširjenih odtokov vode odtekla jezero v začetku mnogo hitreje, tako da nastopajo v Planini pri Rakeku, kjer voda zopet prihaja na dan, preečnje poplave, ki uničujejo rodovitno polje, in tamkajšnji

rešeto. Tam sta tudi edini znani ponikovalnici Velika in Mala Karlovica. Veliko Karlovico so lansko leto začeli umetno poglabljati in so ji znižali dno za podlžur meter, to pa zato, da bi jezero hitreje odtekalo in da bi izsušili več ozemlja. Radi tega je na nekaterih krajih res zrastla sladka trava, dočim je bila tam prej kislja močvirška trava. Drugod pa je prehitro usnialna voda, tako da ne raste sedaj tam niti trsje pa tudi ne kislja in ne sladka trava. Kmetje tega izsuševanja, ki letos radi pomanjkanja denarnih sredstev ni napredovalo, niso nič kaj veseli, ker jim prinaša močna denarna bremena, ki so samo lansko leto znesla vsoto 2 milijona dinarjev. Kaže se pa tudi še druga slabla stran izsuševanja. Radi razširjenih odtokov vode odtekla jezero v začetku mnogo hitreje, tako da nastopajo v Planini pri Rakeku, kjer voda zopet prihaja na dan, preečnje poplave, ki uničujejo rodovitno polje, in tamkajšnji

Prizor z waterpolo tekme med Ilirijo in SKU (Karlovac), ki se je vršila preteklo sredo v kopališču Ilirije. Zmagali so domači s 5:1.

Življenje v praških kavarnah

Praga ima na stotine kavarn; samo na Vlaškem trgu jih je 28. To niso majhne kavarnice in slaboglasne beznice, marveč dvorane, ki zavzemajo po celotni nadstropju velikih novih hiš, v katerih je prostora za več sto oseb. Tu se razvija zelo zanimivo življenje. Meseca junija, ko dela dijaščvo izpote, ne najete v vsej Pragi kavarne, kjer ne bi videli po dijaštvu zasedenih miz, a ne za zabavo, marveč zaradi učenja. Tu vidite ves dan dijakinje, sklonjene nad debelimi knjigami, zvezki, načrti, tako zatopljene v učenje, da ne opazijo nič, kar se godi okrog njih.

Praga postaja vedno važnejše mednarodno dijaško središče. Na praških visokih šolah najdete študente iz skoraj vseh dežel. Toda Praga se temu še ni dovolj prilagodila. Dijaške gospodinje nimajo rade, če so dijaki ves dan doma. Marsikatera gospodinja odda dijaku sobo samo pod pogojem, da ga čez dan vsaj nekaj ur ne bo doma, da se more soba pospraviti. To je za dijake, posebno za časa izpitov, zelo nerodno. Svojega dragocenega časa ne sme izgubljati, a doma ne more ostati, ako se noči zameriti gospodinji; poiskati si mora torej kje drugod kak kotiček, kjer se more mirno učiti. Tu mu prihajajo na pomoč praški parki in pa kavarna.

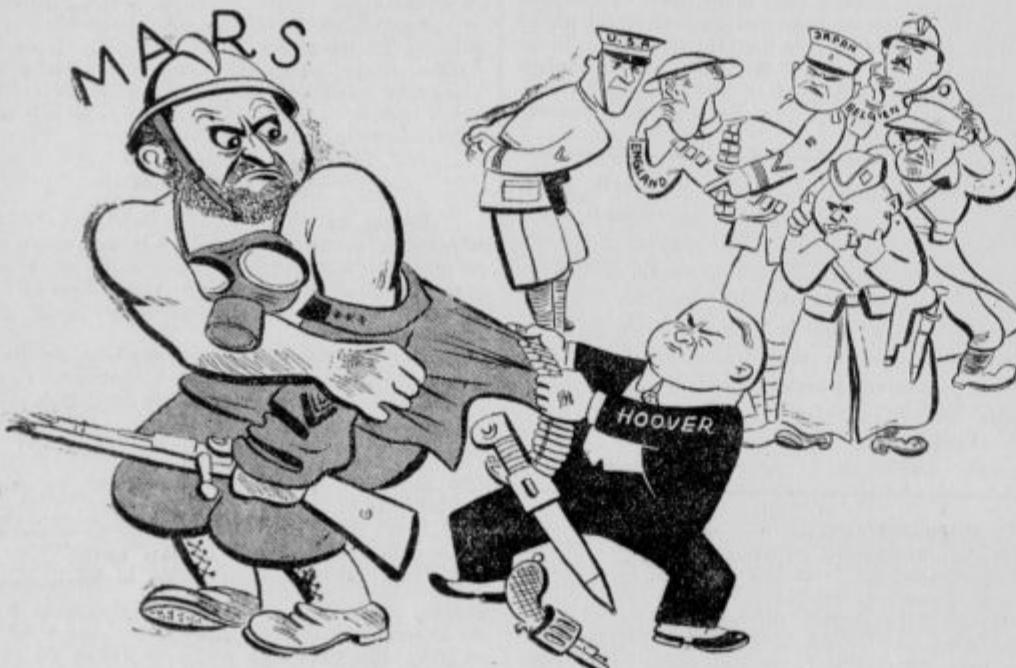
V praški kavarni more dijaki naročili čašo sodi ali črne kave in potem ostati v kavarni ves dan pri knjigah. Praga se je v to že vživila in ne prihaja na um nobenemu >plačilnemu ali kateremu koli drugemu natakarju, da bi vas grdo gledal, ker ste se zasedeli. Napisno so >plačilni pravi očetje dijašta, ki

po najboljši možnosti skrbe za to, da se more dijaki mirno učiti. Vrhu tega jimi prinašajo vse >sveže< liste, kakor hitro dospo.

V nobeni evropski državi kavarne niso v toliki meri javne čitalnice kakor v Pragi. Velike kavarne imajo na stotine listov iz vsega sveta. Prvi natakar skrbno pazi na to, da so listi vedno >sveže< in da jih gostje nemudoma dobe v roke, čim izidejo. Če prihajate čeče v eno ter isto kavarno, boste čez tri ali štiri dni doobili svoj list že na mizi, kakor hitro pride in sedete.

Kavarna je večini praškega prebivalstva nekak drugi dom; tu zjutraj študirajo, čitajo liste, opravljamjo trgovske posle; tam se vrše sestanki, tam po kosilu počivajo ob črni kavi, tam se medsebojno obiskujejo. V kavarni imajo stare dame svoje pogovore, tam pletejo in kvačajo, mladina pa, seve, koketira in dela svoje načrte. Zvečer postaja kajpada zabava splošna in glasnejša; poleti se tu ustavljajo tiščeri mestnih izletnikov, ki se vračajo iz okolice, pozimi pa obiskovalci gledališč.

Zivljenje Pražanov se v veliki meri razvija v kavarni. Na to se kmalu navadi tudi inozemsko dijašvo in za mizami v >Slaviji<, >Foeniku<, >Passage<, >Rokokou<, Waldeku itd. itd. najdevedno tudi Jugoslovane, Poljake, Ruse, Bolgare, Nemce, Estone, Litvance, Svede itd., ki so zatopljeni v češke in nemške učbenike. Med njimi pa se neslišno šeta >gospod plačilni<, ki vse vidi in sliši in skrbi za to, da se vsak gost v kavarni počuti domačega.

Hoover vojnemu bogu Marsu: »Le dolj navlako, za take stvari nima Evropa več denarja!« (Hoover je sporočil evropskim velesilam, da bo imel moratorij le potem resničen uspeh, ako se bodo izdatki za obroževanje resnično znizali.)

Siameški sestri in davčna uprava

Davčni urad v San Franciscu ima rešiti težko vprašanje. Poslal je bil siameškima dvojčicama Daisy in Violetti Hilton vsaki svoj lastni plačilni nalog za pridobinino. Ti dve sta pa vložili ugovor, češ da sta dve osebi v eni sami in da si služita tudi kruh na gledališkem odru le kot fizična enota. Zato jima gre tudi samo enkratni davek. Dvojčici pa imata sijajne dohodek: do 150.000 Din na teden. In je res: če ne bili skupaj zraščeni, bi teh dohodkov ne bilo. Davčni komisar je preudarjal sem in tja, kako bi rešil zapleteno vprašanje, slednjic pa se ga je enostavno odresel na ta način, da se je sklical na svojo nekompetenco.

Duhovitost v kopališču.

On: »Milostljiva gospodična, vi ste edina zanimiva oseba, ki sem jo tu našel...«

Ona: »Res? Potem pa imate večjo srečo nego jaz!«

»Včeraj ste rekli, da milostljive ni doma, — se je razsrdil sluga z računom, »danes pa trdite, da ni doma gospoda. Kdo pa prav za prav tu plačuje račune?«

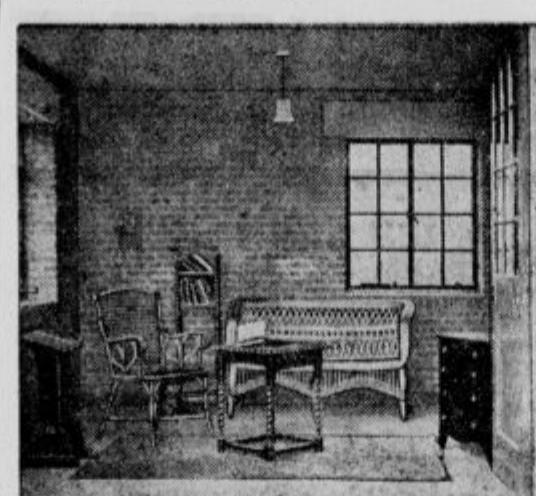
Služkinja skomigne z rameni: »Tistega, ki bi plačal, ni nikoli doma...«

Novozgrajeni observatorij na Jungfraujochu. Observatorij leži v višini 3500 metrov in je najvišja vremenska opazovalnica v Evropi.

Stolipinov izrek

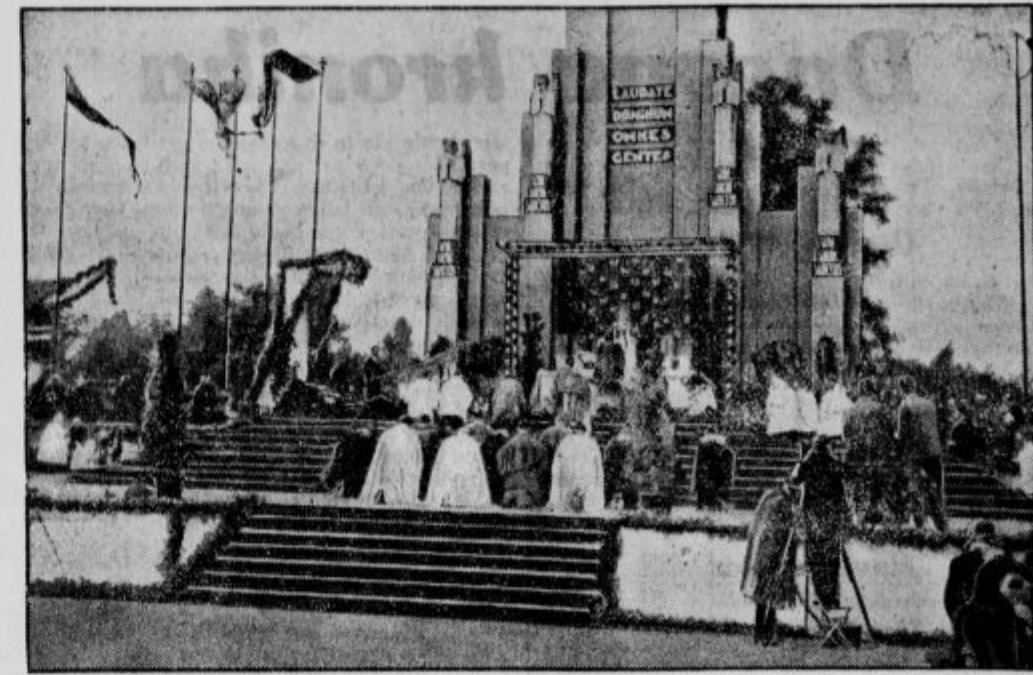
V našem člančiku o >Spominih Stolipinove hčerec, ki smo ga priobčili dne 4. t. m., se je vrinila bistvena pomota. Prave Stolipinove besede, ki jih je izrekel v dumi na interpelacijo levčarskih strank, so se glasile: »Vam je potreba velikih pretresov, mi potrebujemo Veliko Rusijo.«

Gandi-jeva soba. Mahatma Gandhi, vodja indijske narodnega gibanja, se udeleži velike indijske konference v Londonu. Začasa konference bo stanoval v sobi, ki jo vidimo na sliki, pri neki svoji pričašnji v londonskem predmestju.

Leteča tipkarica

Znamenita londonska tipkarica miss Amy Johnson, ki je lani s majhnim turističnim letalom čisto sama poletela iz Londona v Avstralijo, se peča sedaj še z drznejšim načrtom. Poleteti namerava iz Londona čez Sibirijo v Tokio. Ze lani se je bila po tej poti odpravila na Kitajsko, toda pristati in ostati je morala v Moskvi, ker so bile vremenske razmere skrajno neugodne. Sedaj hoče uporabiti vse svoje tečanje izkušnje in temu primerno urediti svoj polet na Japonsko. Najverajnejši del poleta bo oni nad Sibirijo, ki jo mora preleteti v vsej dolžini. Zato posveča v svojih pripravah temu delu največjo pozornost. Sovjetska vlada ji je že izdala dovoljenje za polet in pristanek.

Veliki oltar na 8. evharističnem kongresu v Lille-u. Na kongres je došlo približno tisoč duhovnikov iz vseh dežel.

Wilson in Paderewski

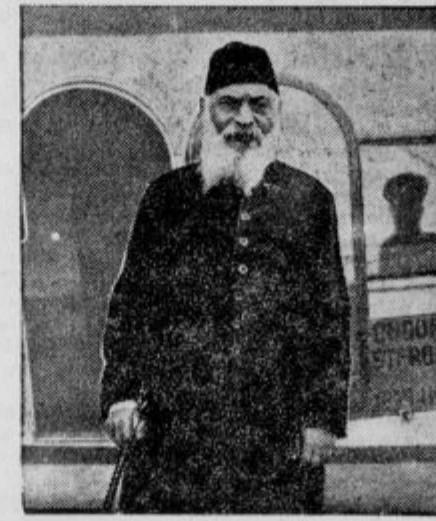
O priliki poznanjskih slavnosti — odkritje spomenika predsedniku Wilsonu — so varšavski listi objavili pogovor z mojstrom Paderewskim, ki je bil začasa svetovne vojne vodja poljskega revolucionarnega gibanja v Ameriki. Paderewski pripoveduje, kako je pridobil predsednika Wilsona za poljsko stvar. Veliki poljski umetnik je prvič obiskal Wilsona, ko sta Avstrija in Nemčija napovedali poljsko samostojnost. Predsednik Wil-

sonica je napravila na Wilsona velik vtis. Ob ugodnem trenutku je polkovnik Hous predsedniku predložil spomenico, da bi jo podrobno proučil. Kmalu nato je uvrstil Wilson poljske zahteve, kakor jih je označil Paderewski, med svoje točke na 14. mesto.

Ko čez Sočo še ni bilo mostu

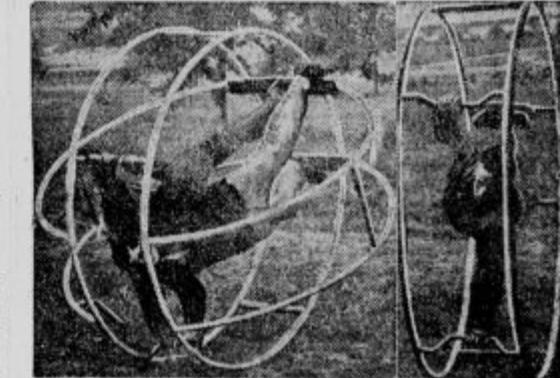
Stotnik Kastelic poroča v svojih spominih:

Dne 18. oktobra l. 1846 se je pripetila v Gorici velika nesreča. Bivši moj součenec, bogoslovec Janez Rekar, moj dobrski prijatelj, mi je pisal od tam: Dve stotnji 19. lovškega bataljona, stanujoči na desnem bregu Soče, sta prišli v Gorico k cerkveni paradi. Ko sta se vračali, se je prepejala prva stotnja na brodu srečno čez Sočo. Pri vstopu druge stotnije — blizu 100 mož — se je pa vsililo na brod tudi do 80 civilistov. Na brodu sta bila tudi dva konja. Komaj so se začeli pomikati od brega, sta postala konja nemirna, brcala sta in spravila ljudi v strah. Nemirno so se umikali sem in tja, dokler se ni začel že itak luknasti stari brod na eni strani potapljal.

Sardar Vallabhbhai Patel, predsednik indijske narodne skupščine, je iz Londona z letalom dopotoval v Berlin.

son je zavzel v pogovoru s Paderewskim napisno o načetu temu nemško - avstrijskemu predlogu odklonilno stališče, ker je načrt sploh nasprotoval ameriškim nazorom o demokratični svobodi. Paderewski se je skladal z Wilsonovimi načrti in si s tem pridobil predsednikove simpatije. Paderewski pripoveduje, da se je Wilson na mestu postavil na stališče, da mora dobiti Poljska kot samostojna država svoboden izhod na morje. Polkovnik Hous je kasneje pozval Paderewskega, naj nemudoma sestavi spomenico o poljski samostojnosti. Stvar je bila tako nujna, da je Paderewski na podlagi tostvarne literature sestavil spomenico v teku ene noči. To je bilo v odiočilnem trenutku, predno je Wilson objavil svojih znamenitih 14 točk. Hous je Wilsonu redno vsako jutro poročal. Naučil se je glavnih delov Paderewskijeve spomenice na pamet ter jih pri južini in obedu prednašal Wilsonu.

Novo telovadno kolo, ki se ne more prevrniti kadar prejšnje (desno) in nudi večje možnosti za sportne vaje.

Kar se je zlomila brodu ograja in vseh 180 ljudi se je pogrenzilo v valovje Soče. Vojakov je utonilo 31, civilistov pa 60, med njimi ženske in otroci. Ta nesreča je povzročila v Gorici veliko grozo. — V tem času je bila vojaška koncentracija v Gorici pod poveljstvom podmaršala grofa Nugenta, ki je imel že čez 70 let. Umrl je v visoki starosti na Trsatu pri Reki, kjer je tudi pokopan v rodinski rakvi.

»Grof Zeppelin in njegovi polarni potniki. Proti koncu tega meseca odplove veliki nemški zrakoplov »Grof Zeppelin« v polarne predele. Celokupno vodstvo ekspedicije bo v rokah izkušenega dr. Eckenerja (zgoraj levo), predsednika mednarodne družbe za raziskovanje arktičnih krajev. Znanstveno vodstvo je poverjeno prof. Samoiloviču (na sredini), znanemu ruskemu geografu in voditelju »Krasina« pri reševanju Nobilejeve ekspedicije. Ameriško geografsko društvo bo zastopal Ellsworth (desno), strokovnjak za polarno plovbo. Dalje se udeležuje ekspedicije (spodaj od leve na desno): potročnik-komander Smith, ameriški oceanograf in zemeljski magnetik; stotnik Bruns, dr. Eckenerjev asistent, in erogeodet inž. Basse.«